

Arkkitehti uutiset

**Satu Huuhka:
Rakennus-
elementtien
uudelleenkäyttö
on helpompaa kuin
voisi kuvitella** 12

20

VIROLAISARKKITEHDIT
RATKOVA
KESTÄVYYSHAASTEITA

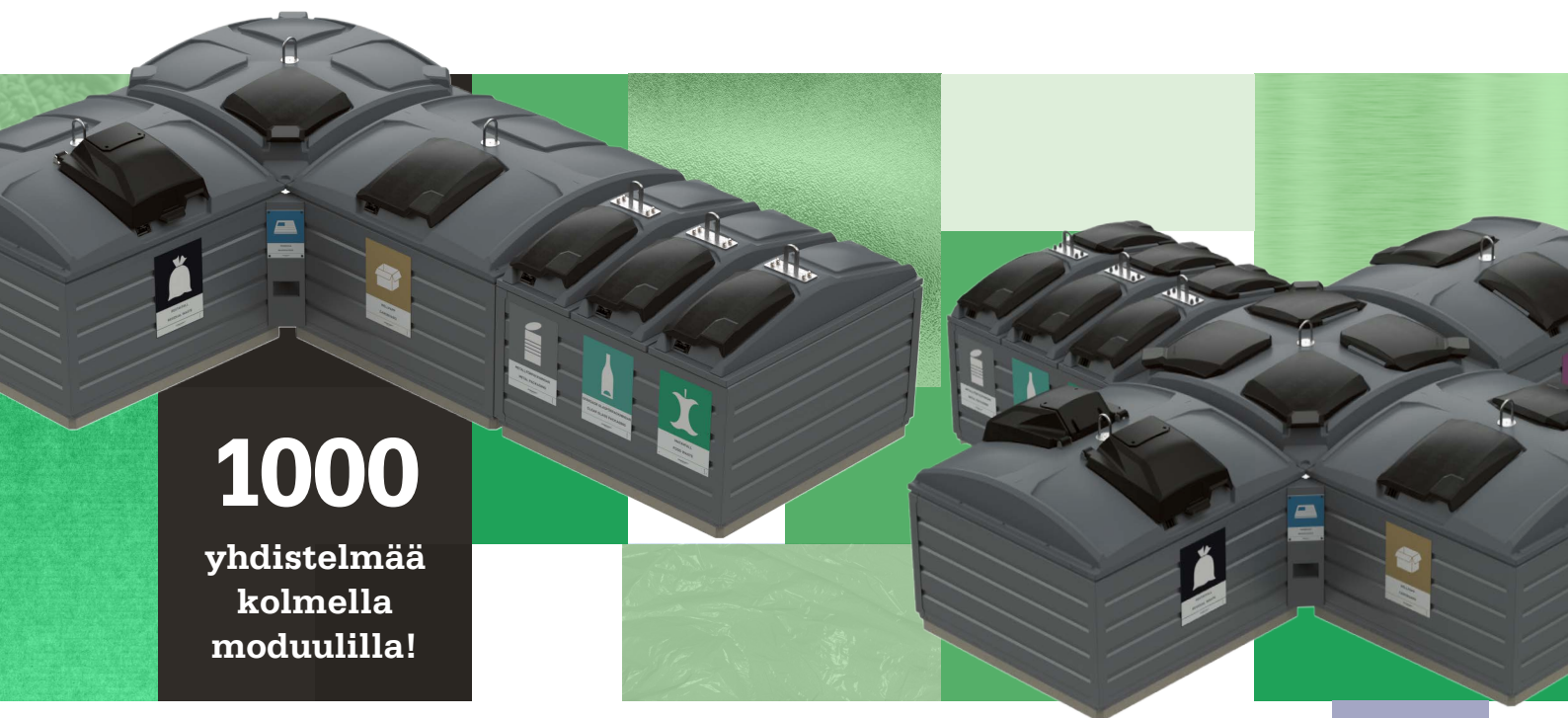
24

THE BRÜTALIST
JA ELOKUVIEN
ARKKITEHTIKUVA

30

AMMATISSA
ARVIND
RAMACHANDRAN

BLOK2 CORNER

1000

yhdistelmää
kolmella
moduulilla!

Tyyliä ja tilatehokkuutta

Blok2 Corner -moduuli mahdollistaa tilaa säästävän ja joustavan kierrätyspisteen sijoittelun – ilman turhaa hukkatilaa!

Blok2 on markkinoiden modernein ja turvallisin kierrätysjärjestelmä

✓ **Esteetön**
täyttää esteettömyys-
vaatimukset

✓ **Turvallinen**
testattu EN 13071
-standardin mukaisesti

✓ **Kotimainen**
tuotteet on suunniteltu ja
valmistettu Suomessa

✓ **Joustava**
yksi moduuli jaettavissa
6 jakeeseen

Helppo suunnittelu!

Lataa BIM-objektit Blok2
-kierrätysjärjestelmän suunnitteluun
Finncontin materiaalipankista tai
Prodlibista: prodlib.com/finncont

Laaja skaala verhoiluvärejä

- Harmaa peltiverhoilu,
- Alumiini tai maalattu alumiini RAL-kartan väreillä,
- Kivenharmaa tai musta komposiitti

HYGIENE™ BLACK

HELPOSTI PUHDISTETTAVA,
MUSTA AKUSTIIKKAKATTO

Suunnitteletko avokeittiö- tai kylpylätiloja?
Uniikki uutuus Ecophon Hygiene™ Black
sopii vaativan puhdistuksen kohteisiin.

- Absorptioluokka A
- Mattamusta C4-listajärjestelmä
- Likaa hylkivä, helposti puhdistettava pinta (ISO 11998)
- Soveltuu kosteisiin tiloihin ja kestää säännöllistä desinfiointia

Lue lisää: ecophon.fi

Arkkitehtiutiset
5 numeroa vuodessa
Vuodesta 1947, ISSN 0044-8915
Aikakausmedia ry:n jäsen

Päätoimittaja

Kristo Vesikansa, kristo.vesikansa@safa.fi,
040 505 4643

Toimitussihteeri

Silja Ylitalo, silja.ylitalo@safa.fi,
040 169 4617

Toimittajat

Päivi Virtanen
Anni Varis

Ulkoasu

Lari Möro
Kaarina Tammisto

Taitto

Kaarina Tammisto

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset

Tilaja: julkaisut@safa.fi
Jäsenasiat: katri.laakso@safa.fi

Julkaisija

Suomen Arkkitehtiliitto
Finlands Arkitektförbund ry
SAFA
Hämeentie 19 A, 00500 Helsinki
puh. 040 169 8889
au@safa.fi, @au_utiset

Paino

Grano Oy

Ilmoitusmyynti

Maria Ahoranta, 044 243 3519
Timo Lepistö, 044 534 9878
Niina Tuulaskoski, 041 313 1047
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Työpaikkailmoitukset

tyopaikkailmoitukset@safa.fi

Ilmoitusaineiston sisäänjätto ja ilmestyminen

Nro 3 / 2025
Ilmoitusvaraukset 8.5.
Ilmoitusaineisto 15.5.
Ilmestyy 9.6.

HUOM. Lehteen tulevista kirjoituksista,
tiedotteista ja niiden aikataulusta
on sovittava erikseen toimitussihteerin
tai päätoimittajan kanssa.

Kannessa korjausrakentamisen professori
Satu Huuhka kuvattuna Tampereella
Hiedanrannan vanhalla tehdasalueella.
Kuva Marjaana Malkamäki.

Pääkirjoitus

Kestääkö talous?

Uudistetulla konseptilla järjestetty Arkkitehtipäivä kokosi huhtikuun alussa Helsingin Suvilahteen kolmisen-sataa safalaista seuraamaan esityksiä ja keskusteluita liiton tämän vuoden teemasta ”kestävä talous”.

Kun teemasta päätettiin viime syksynä, kukaan tuskin osasi ennakoita, kuinka ajankohtainen siitä muodostuisi. Tammikuussa tapahtunut vallanvaihdos Yhdysvalloissa on saanut aikaan poliittisen ja taloudellisen turbulenssin, joka on tehnyt talouden suhdanteiden ennakoimisesta miltei mahdotonta.

Rakennuslalle, jossa investoinneista saadaan tuottoja vasta vuosien päästä, tällainen epävarmuus on tietysti myrkyä. Kuten tästä numerosta saamme lukea, arkkitehtien työllisyystilanne on jo nyt heikoin sitten 1990-luvun lama-vuosien, eikä nopeaa käännettä parempaan ole näköpiirissä.

Laskusuhdanteen positiivisena puolelta voi ehkä pitää ilmastonmuutoksen väliaikaista hidastumista, mutta pitkän tähtäimen kestävyystavoitteiden saavuttamisesta se ei tee yhtään helpompaa. Siihen tarvitaan jatkossakin kansallisen ja EU-tason sääntelyä, yksityisen sektorin innovaatioita sekä valistuneita kuluttajavalintoja. Noin kolmanneksen ilmastopäästöistä tuottavalle kiinteistö- ja rakennuslalle lankeaa tässä projektissa raskas taakka.

Arkkitehtipäivän tapahtumapaikka, Selim A. Lindqvistin suunnittelema Suvilahden entinen sähkövoimalaitos, tarjosi erinomaisen taustan näille keskusteluille. Vuosina 1909–1913 valmistunut, betonirakentamisen pioneiritöihin kuuluva kivihilivoimala on sekä fossiilitalouden monumentti *par excellence* että varhainen esimerkki teollisuusarkkitehtuurin uudelleenkäytöstä liikunnan, kulttuurin ja tapahtumien tarpeisiin.

Seuraavaksi opit pitäisi skaalata paljon suurempaan mittakaavaan esimerkiksi kun suunnitellaan uutta käyttöä rakennuksen sisäänkäynniltä näkyvälle, pari vuotta sitten toimintansa lopettaneelle Hanasaaren voimalaitokselle.

Sopivasti Arkkitehtipäivän alla Helsinki sulki myös viimeisen kivihiltä poltaneen voimalaitoksensa Salmisaaressa. Energiantuotannon siirtyessä fossiilista

polttoaineista uusiutuviin tuotantotapoihin lisääntyy paine vähentää rakentamisen päästöjä. Se edellyttää niin siirtymistä vähähiilisiin materiaaleihin, nykyisen rakennuskannan oivaltavaa korjaamista ja uudelleenkäyttöä kuin rakennusosien kierrättämistä silloin, kun purkaminen on välttämätöntä.

Tässä suhteessa kansainvälisestikin merkittävää pioneerityötä on tehty Tampereen yliopiston koordinoimassa ReCreate-tutkimushankkeessa, jossa etsitään uutta käyttöä purkotalojen betonielementeille. Tämän numeron haastattelussa hankkeen vetäjä, professori Satu Huuhka kertoo loppusuoralla olevan hankkeen tuloksista sekä mil-laista on johtaa monialaista ja monikan-sallista tutkimusryhmää.

Kestävyysmurros edellyttää myös arkkitehtitoimistojen toimintatapojen päivittämistä. Arkkitehtipäivän pääpuhujina kuultiin kahta hyvin erilaista toimijaa. Henning Larsenin suunnittelu-johtaja Louis Becker esitteli nykyisin Ramboll-konsernin omistaman ja satoja arkkitehteja kahdeksassa maassa työllistävän suurtoimiston projekteja eri mantereilta.

Lähestulkoon hengästyttävä esitys toi hyvin esiin, kuinka kunnianhimoisia projekteja yritys pystyy monipuolisen ammattitaitonsa avulla parhaimmillaan toteuttamaan. Mutta voiko eri puolille maailmaa toimivien lukuisten tiimien työtä ohjata johdonmukainen arkkitehtoninen ajattelu, tai onko se nykypäivänä edes tarpeen?

Toisen keynote-esityksen pitänyt virolainen Arhitekt Must edustaa perinteistä arkkitehtivetoista studiota, joka nojaa vahvasti kolmen perustajaosa-kaan osaamiseen ja näkemyksiin. Tämän numeron haastattelussa he kertovat toimiston kahdentoista vuoden mittaisista vaiheista sekä miten pienehkö toimija voi ratkoa aikamme suuria haasteita.

KRISTO
VESIKANSA
Päätoimittaja

PÄÄKIRJOITUS

- 4 Kestääkö talous?
Kristo Vesikansa

AJASSA

- 6 Kiertotalouden edistäminen
vaatii sääntelyä
Silja Ylitalo
- 8 Arkkitehtien
työttömyys kasvaa
Silja Ylitalo
- 11 KOLUMNI
Maisema on biokulttuurinen
kokonaisuus
Eveliina Kunnaton

ILMIÖT

- 12 Yhtä hyviä kuin uudet
Silja Ylitalo
- 20 Voitosta voittoon
Kristo Vesikansa
- 24 The Brutalist kertoo raken-
tamisesta mutta unohtaa
arkkitehtuurin
Helmi Kajaste

PUHEENVUORO

- 28 Julkisten hankinta-
käytäntöjen parantaminen
on kaikkien etu
Roni Koski-Tuuri

AMMATISSA

- 30 Vaikuttamistyö
pitää toivoa yllä
Anni Varis

NÄYTTELYT

- 32 Kiasman luonnoksia
esillä Berliinissä
Markku Rainer Peltonen

KILPAILUT

- 34 Vuoreksen
keskusta uudistuu
Pipsa Penttinen
- 36 Kauan odotettu
kaupungintalo
Silja Ylitalo

KESKUSTELUA

- 38 Monialainen osaaminen
parantaa laatua
Jenni Lautso
- 39 Väläyttikö emeritus
natsikortin?
Anssi Joutsiniemi

ARKKITEHTILIITTO

- 40 PUHEENJOHTAJALTA
Arkkitehtuuri kiinnosti
kiinteistöalan tapahtumassa
Asko Takala
- 42 Arkkitehtuurikilpailu
nuorille suunnittelijoille
Kirsti Rantanen
- 44 Vaaliliite
- 48 MUISTAMME
Vuokko Jouhikainen
(1933–2025)
Kari Salonen (1945–2025)

20

**Arkkitehtipäivässä vierailut
Ott Alverin, Alvin Järvingin
ja Mari Rassin vetämä
Arhitekt Must on yksi
virolaisen arkkitehtuurin
kärkinimistä.**

KATIA TÄHJÄ

Kiertotalouden edistäminen vaatii sääntelyä

Kiinteistökehittämisen ja kulttuuriperinnön suhde, kiertotalouden edistäminen ja kaupunkien tiivistäminen puhuttivat Arkkitehtipäivän paneelikeskustelussa.

Huhtikuun alussa Helsingissä pidettyssä Safan Arkkitehtipäivän kestävä talous -teemaisessa paneelikeskustelussa nousi esiin ajankohtaisia aiheita: kiinteistökehittämisen ja kulttuuriperinnön suhde, kiertotalouden edistäminen ja kaupunkien tiivistäminen.

Keskusteluun osallistuivat arkkitehti **Selina Anttinen** Anttinen Oiva -arkkitehtitoimistosta, arkkitehti, Jyväskylän kaupungin asemakaavoittaja **Paula Julin**, dosentti ja ympäristökonsultti **Mari Pantsar** sekä kiinteistökehityskonsultti, entinen Helsingin pormestari, ministeri ja kansanedustaja **Jan Vapaavuori**.

”Ajatus kiertotaloudesta ei ole uusi, emme vain ole aiemmin puhuneet siitä näillä sanoilla”, pohjusti paneelin vetäjä, Safan puheenjohtaja **Asko Takala** viitaten muun muassa hirsitaloihin, joita on aikojen saatossa purettu ja siirretty paikasta toiseen.

Paneelin toinen vetäjä, Safan pääsihteeri **Arja Lukin** nosti esiin kiinteistökehittämisen ja kulttuuriympäristön suojelun välisen ristiriidan, joka usein tulee vastaan, kun kaupungit kasvavat ja niitä tiivistetään. Kumpi lopulta voittaa?

Keskustelijat olivat yhtä mieltä siitä, että molempia tarvitaan.

”Kiinteistökehittäminen hyötyy kulttuuriympäristön suojelusta, kun alueiden arvo kasvaa. Toisaalta suojeluun tarvitaan taloudellisia resursseja, joita kehittäjillä on”, sanoi Paula Julin, joka on vastikään väitellyt aiheesta.

Rakennus- ja kiinteistöala käyttää yli puolet maapallon luonnonvaroista, Mari Pantsar muistutti.

”Toiminta pitäisi sovittaa maapallon kantokyvyn rajoihin. Peräänkuuluttaisin kiinteistökehittämiselle sääntöjä, jotka huomioisivat myös kulttuuriperinnön suojelun.”

Jotta muutos lineaaritaloudesta kohti kiertotaloutta tapahtuisi, tarvitaan sääntöjä ja pientä pakkoa, sanoi Selina Anttinen. Toistaiseksi uudelleenkäyttöä tukevia mekanisme ja rakennus- ja kiinteistöalalla ei juuri ole, Anttinen totesi.

Jan Vapaavuoren mielestä ”söpöjen”

KATIA TÄHIJÄ

yksittäisten projektien sijaan asioita tulisi tarkastella laajemmassa mittakaavassa. Tällä hetkellä akuutti kysymys kasvavissa kaupungeissa on tilatarpeiden muutos.

”Pääkaupunkiseudulla on nyt noin miljoona neliötä tyhjää toimistotilaa. Se ei tule enää täytymään, maailma on muuttanut koronan jälkeen.”

Samaan aikaan asuntojen tarve on valtava, Vapaavuori sanoi.

”Toimistokannasta mahdollisimman iso osa pitää saada muutettua asunnoiksi. Siihen tarvitaan kaikkia: kaupunkia luomaan säännöt, luovia arkkitehteja ja insinöörejä suunnittelemaan ja kiinteistökehittäjiä rahoittamaan”, Vapaavuori sanoi.

Sellaista on vaikea haluta, mitä ei tiedä olevan olemassa, Anttinen huomautti.

”Purkaminen on niin paljon halvempaa. Miten saadaan tällaisista asunnoista ensimmäiset hienot esimerkit?”

Vapaavuori heitti pallon kunnille.

”Kaupungilla on iso keinovalikoima, jolla kiinteistökehittämisestä voi tehdä kannattavampaa.”

Julinin mielestä kuntien mahdollisuudet edistää rakennusten säilyttämistä ovat rajalliset niin kauan kuin ei ole sitä tukevaa lainsäädäntöä.

”Kunnilla ei ole mahdollisuuksia asettaa pakotteita. Kiinteistökehittäjät ja rakennuttajat odottavat meiltä palvelua.”

Uusia asuntoja tarvitaan, mutta samalla pitäisi pystyä säilyttämään luon-

Mari Pantsar, Jan Vapaavuori, Paula Julin ja Selina Anttinen Arkkitehtipäivän paneelikeskustelussa Suvilahden Kattilahallissa.

toa ja lähiympäristöä. Miten ongelman voisi ratkaista, Lukin kysyi panelisteilta.

”Lähtökohtaisesti ei ole mahdollista rakentaa ilman että luontoa tuhoutuu”, Vapaavuori sanoi.

Vapaavuoren mukaan tiivis kaupunki on silti kestävämpi kuin väljä, ja tutkitusti lisää esimerkiksi arkiliikuntaa. Kööpenhamina ja Tukholma ovat keskimäärin kaksi kertaa tiiviimpiä kuin Helsinki, ja niissä riittää silti myös luontoa, Vapaavuori totesi.

Julin halusi haastaa vallitsevan näemyksen, jonka mukaan kaupunkirakenteen tiivistäminen automaattisesti vähentää päästöjä.

”Tiedämmekö me varmasti, etteivät ihmiset silti kuljeta lapsiaan autolla harastuksiin toiselle puolelle kaupunkia? Että he käyvät lähikaupassa? Etteivät he lennä kaksi kertaa vuodessa Thaimaahan?” Julin kysyi.

Anttisen mielestä keskeinen kysymys on, miten tiivistäminen tehdään ja missä menee sen rajat.

”Pistekohtaisesti ne on Helsingissä jo ylitetty. Paljon enemmän resursseja pitäisi valjastaa suunnitteluun: siihen millaista laatua tiivistäminen tuo.”

SILJA YLITALO

Diplomityönä kehitetty asuntopeli ja terveyttä edistävä tutkimus palkittiin

Arkkitehtipäivässä jaettiin Wuorio-palkinto vuoden parhaasta diplomityöstä ja Otto-livari Meurman -palkinto hyvän elinympäristön edistämisestä.

A rkkitehtipäivässä jaettiin nuoren arkkitehdin Wuorio-palkinto vuoden parhaasta arkkitehtuurin alan diplomityöstä, jonka sai Aalto-yliopistosta valmistunut **Nhung Pham** asuntojen muuntojoustavuutta pelin keinoin käsittelevästä työstään.

Diplomityössään *The Game of Life: Exploring Play as an in-depth qualitative housing preference study method to uncover users' tacit knowledge towards spatial modification in response to life changes* Nhung Pham kehitti pelin, jossa pelaajat muokkaavat kuvitteellista asuntoaan pienoismallimaisella pelilaudalla muuttuvien elämäntilanteiden mukaan.

”Työ nostaa oivaltavasti esiin asukkaiden hiljaisen tiedon suunnittelun voimavarana. Asunnon muuntojoustavuus on aina ajankohtainen aihe. Työssä on vankka teoreettinen pohja, ja asuntopeli on toteutettu hauskasti ja kekseliäästi”, tuomari, AOR Arkkitehtien osakas **Mikki Ristola** perusteli palkintotiedotteessa.

”Asuntosuunnittelu on ollut intohimoni opintojen alusta lähtien. Kun ympäristö- ja energiakiirisit pahenevat ja luonnonvarat käyvät yhä niukemmiksi, ymmärrys muuntojoustavasta asumisesta on erityisen tärkeää”, Pham totesi tiedotteessa.

Phamin mukaan peli valikoitui tutkimusmetodiksi, koska sitä kautta voi simuloida todellisia tilanteita ja toisaalta toimia vapaasti ilman ulkoisia paineita.

Oulun yliopiston parhaaksi diplomityöksi valittiin **Hanna Turtisen** työ *Varpuniemen tilan rakennushistoriaselvitys ja restaurointisuunnitelma*, joka käsittelee selvityksen Inarin Sevettijärvellä sijaitsevan saamelaisen Varpuniemen tilan historiasta ja nykytilasta sekä suunnitelman tilan päärakennuksen restauroinnista.

Tampereen yliopiston parhaana työnä palkittiin **Sanni Hujasen** diplomityö *Kenen Nälkälinnanmäki? Neljä näkökulmaa Nälkälinnanmäen rakennussuojelu- ja kaavoituskiistaan*. Työ käsittelee

Savonlinnan Nälkälinnanmäen puiston ja kirjaston historiaa, nykytilaa ja tulevaisuutta neljän eri teoreettisen viitekehyksen kautta.

Arkkitehtipäivien iltajuhlissa myönnettiin lisäksi Otto-livari Meurman -palkinto, jonka sai professori **Helka-Liisa Hentilä**. Palkintoperusteiden mukaan Hentilä on edistänyt ansiokkaasti hyvinvointia, arki liikuntaa ja terveyttä ylläpitävien elinympäristöjen suunnittelua opetuksessa, tutkimuksessa ja käytännön suunnittelutyössä.

Otto-livari Meurman -palkinto myönnetään arkkitehdille tai arkkitehtiryhmälle hyvän elinympäristön edistämisestä.

Hentilä on työskennellyt vuodesta 2003 yhdyskuntasuunnittelun professorina Oulun yliopiston arkkitehtuurin yksikössä ja toiminut muun muassa yliopiston koulutusrehtorina ja arkkitehtuurin tiedekunnan dekaanina. Hän on johtanut useita monitieteisiä tutkimushankkeita, kuten Vastustuskykyinen kaupunki -hanketta, jossa on tutkittu kaupunkisuunnittelun mahdollisuuksia tartuntatautien ennaltaehkäisyssä ja pandemioiden torjunnassa.

Hanke on tuottanut uutta, laajasti sovellettavaa tieteellistä tietoa ja syventänyt ymmärrystä kaupunkiympäristön ja terveyden välisistä yhteyksistä, palkintoperusteissa todetaan.

Hentilä on myös Liikuntakaavoitus.fi -verkkosivuston keskeinen kehittäjä. Sivusto esittelee matalan kynnyksen liikuntaan kannustavan elinympäristön suunnittelua ja rakentamista.

”Arkiliikuntaan kannustavien elinympäristöjen suunnittelu ja toteutus tulisi nähdä investointina kansalaisten hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. On tärkeää, että myös kuntien ja hyvinvointialueiden päättäjät ymmärtävät tämän yhteyden”, Hentilä muistutti palkintotiedotteessa.

AU

KUVAT: KATJA TÄHJÄ

Ylh. Wuorio-palkinnon voittajaehdokkaat Sanni Hujanen, Nhung Pham ja Hanna Turtinen Arkkitehtipäivässä Helsingin Suvilahdessa.

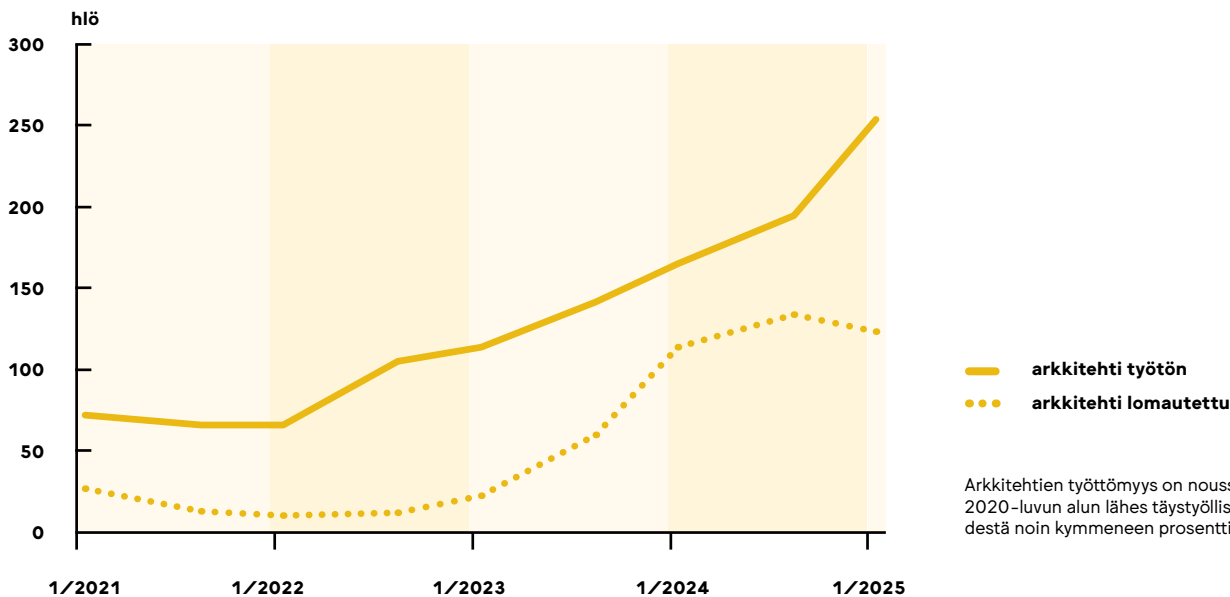
Alh. Otto-livari Meurman -palkinnon voittaja Helka-Liisa Hentilä.

Arkkitehtien työttömyys kasvaa

Arkkitehdeista on tällä hetkellä työttömänä tai lomautettuna arviolta kymmenen prosenttia. Luku on aiempaan verrattuna korkea, mutta edelleen ollaan kaukana 1990-luvun laman tilanteesta.

Teksti SILJA YLITALO

Arkkitehtien työllisyystilanne 2021–2025

Arkkitehtien työttömyys on noussut 2020-luvun alun lähes täystyöllisyydestä noin kymmeneen prosenttiin.

KOONNEET PIA SELROOS JA SILJA YLITALO, GRAFIikka KAARINA TAMMISTO, LÄHDE TEM.

A rkkitehtien työttömyys on kasvanut selvästi viime vuoden toukokuusta lähtien, käy ilmi työ- ja elinkeinoministeriön työttömyystilastoista. Viime vuoden kevääseen asti työttömien määrä liikkui 150 hengen tienoilla, tammikuussa 2025 työttömänä oli reilut 250 henkeä.

Sitä ennen kasvoi lomautettujen arkkitehtien määrä, joka nousi elokuusta 2023 viime vuoden huhtikuuhun 60 hengestä reiluun 150:een. Sen jälkeen lomautettujen määrä on pysytellyt alle 140 hengessä.

Vastavalmistuneiden työttömien arkkitehtien määrä on kasvanut vuoden 2023 alle kahdestakymmenestä korkeimmillaan 36:een viime vuoden marraskuussa. Tammikuussa työttömiä vastavalmistuneita oli alle 30. Vastavalmistuneiden lomautettujen määrä on liikkunut kymme-

nen hengen molemmin puolin.

Arkkitehtien tarkkaa työttömyysprosenttia on vaikea laskea, sillä ei ole tiedossa, kuinka monta arkkitehtiä Suomessa kaikkiaan on, sanoo Arkkitehtiliiton erityisasiantuntija **Pia Selroos**. Arkkitehtiliitossa määräksi arvioidaan reilu 4000. Työttömiä ja lomautettuja olisi silloin yhteensä noin 10 prosenttia arkkitehdeista, työttömiä kuusi.

Mediassa arkkitehtien työttömyystilannetta on ehditty vertaamaan jo 1990-luvun lamaan. Selroosin mukaan se on suuresti liioiteltua.

”Tuolloin arkkitehdeista oli työttöminä pahimmillaan yli puolet”, Selroos toteaa. Tällä hetkellä huono työtilanne koettelee pääasiassa asuntotuotannon parissa työskenteleviä arkkitehteja.

ENEMMÄN LOMAUTUKSIA

Korkeasti koulutettujen Koko-työttömyyskassan tilastojen mukaan Koko-kassaan kuuluvista Safan jäsenistä työttömänä tai lomautettuna oli tammikuun lopussa noin 9 prosenttia. Luku on aavistuksen pienempi kuin viime vuoden syyskaudella, jolloin se oli noin 10 prosenttia.

Kaikkien Koko-kassan jäsenten työttömyysaste oli tammikuussa 4,4 prosenttia, kun se vuotta aiemmin se oli 4 prosenttia.

Koko-kassaan voivat kuulua ainoastaan palkansaajat. Safan jäseniä kassaan on liittynyt hiukan alle 1 300. Yhteensä Safassa on jäseniä vajaat 3 100, jos mukaan ei lasketa opiskelijoita ja eläkeläisiä.

Koko-kassassa prosentuaalisesti safalaisia enemmän ansiopäivärahan saajina eli työttöminä ja lomautettuina oli

Arkkitehtialalla
työnantajat ovat
halunneet viimeiseen
asti välttää
irtisanomisia.

ainoastaan muotoilijoiden liiton Ornamon ja Rian (Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit) jäseniä ja suunnilleen saman verran MMA:n (Myynnin ja markkinoinnin ammattilaiset) jäseniä.

Tilanne muuttuu, kun verrataan toisiinsa työttömien ja lomautettujen määriä. Safan jäsenet erottuvat Koko-kassan tuensaajien joukosta kaikkein pienimmällä työttömien määrällä suhteessa lomautettuihin: safalaisista ansiosidonnaisen tuen saajista lomautettujen osuus oli tammikuussa noin 66 prosenttia ja työttömien 23.

”Se tarkoittaa, että arkkitehtialalla työnantajat ovat halunneet viimeiseen asti välttää irtisanomisia ja turvautuneet mieluummin lomautuksiin”, Selroos sanoo. Kun asuntotuotanto lähtee käyntiin, pätevistä työvoimasta voi taas olla pulaa.

KORKEAKOULUTETTUJEN TYÖTTÖMYYS KASVAA

Akava Worksin maaliskuussa julkaiseman työllisyyskatsauksen mukaan lomautettuja korkeakoulutettuja oli tammikuun lopussa noin 4 400 vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta työttömiä ja lomautettuja yhteensä reilut 11 300 enemmän. Luvut perustuvat työ- ja elinkeinoministeriön tilastoihin.

Yhteensä korkeasti koulutettuja oli tammikuun lopussa työttömänä noin 55 000, mikä on 2 400 enemmän kuin kuukautta aiemmin.

Myös pitkäaikaistyöttömien korkea-koulutettujen eli yli vuoden työttömänä olleiden määrä kasvaa, eikä kasvun taantumista ole näköpiirissä. Yli vuoden työttömänä olleita korkeakoulutettuja on jo selvästi enemmän kuin koronaviruksen jäljiltä vuonna 2021.

Myös vastavalmistuneiden korkea-koulutettujen työttömyys jatkaa edelleen kasvuaan. Ylemmän korkea-asteen suorittaneilla työttömyys on korkeimmillaan vajaan kahden vuosikymmenen tilastohistorian aikana. ●

Tule mentoriksi!

SAFAn suosittuun mentorointiohjelmaan haetaan mentoreita kaudelle 2025–2026.

Mentoriksi lähteäkseen ei tarvitse olla kaiken kokenut konkari, vaan lyhyempikin aika alalla riittää hyvin!

Erityisesti kaipaamme mukaan mentoreita, joiden valmistumisesta on alle 7 vuotta.

Mentoria toivovia, opintojensa loppuvaiheessa olevia tai vastavalmistuneita arkkitehteja on paljon.

Oman tilanteesi mukaan voit ilmoittautua mentoriksi joko vastavalmistuneelle tai pian valmistuvalle tai sitten yli viisi vuotta alalla jo toimineelle kollegalle. Halutessasi voit ilmoittautua molempiin.

Mentorille ohjelma tarjoaa tilaisuuden tutustua kollegoihin, jakaa omia kokemuksia ja tietoa sekä samalla pohtia omaa ammatillista polkuaan.

Lisätietoja mentorointiohjelmasta ja ilmoittautumisen:

safa.fi/mentorointi

Aktoreita eli mentoroitavia haetaan alkusyksystä. Hakijoille ilmoitetaan syyskuussa, onko sopiva mentorointipari löytynyt. Ohjelma käynnistyy syksyllä 2025 ja kestää kesään 2026.

580 000 arkkitehtia

Euroopan arkkitehtineuvoston ACE:n tuoreen Sector Study -tutkimuksen mukaan Euroopassa on 580 000 arkkitehtia, joista suurin osa asuu Italiassa ja Saksassa. Eurooppalaisista arkkitehteistä 45 prosenttia on naisia. Sukupuolten välinen palkkaero on 22 prosenttia, eikä se ole juuri muuttunut kymmenen vuoden takaa, jolloin se oli 24 prosenttia.

17 prosenttia vähemmän

Historiallisen suuret leikkaukset taiteen ja kulttuurin rahoitukseen osuivat myös Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfoon, jonka yleisavustus vuodelle 2025 pieneni 17 prosentilla. Kahdessa vuodessa Archinfon rahoitus on vähentynyt lähes neljänneksen, 85 000 euroa. Archinfo on ainoa jäljellä oleva arkkitehtuurialan toimija, joka enää saa opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusta.

4/5 rakennustyömaasta

Kolmen tanskalaisyliopiston tutkimuksen mukaan tärkein tapa kestävän rakennusalan saavuttamiseksi on rakentaa vähemmän. Neljä viidestä uudesta rakennustyömaasta pitäisi pysäyttää ensi vuoden aikana, tutkijat sanovat. Vaikka puolet vuosina 2026–2050 rakennettavista uusista rakennuksista tehtäisiin uusiutuvista materiaaleista, uusien neliömetrien rakentamista tulisi vähentää 80 prosentilla, jotta pysytään ilmastokriisin näkökulmasta turvallisissa rajoissa.

Lähteet:

ACE

Archinfo

Technical University of Denmark, University of Southern Denmark, Aalborg University

SITAATTI

”Meidän arkkitehtien täytyy yhdistää muotojen luomisen kyky teollisempään lähestymistapaan.”

Arkkitehtitoimisto Henning Larsenin kansainvälinen suunnittelujohtaja **Louis Becker** Arkkitehtipäivässä Helsingin Suvilahdessa 4.4.2025.

Venetsian arkkitehtuuribiennaali avautuu toukokuussa

Suomi on tänä vuonna poikkeuksellisen laajasti esillä Venetsian biennaalissa.

Venetsian 19. arkkitehtuuribiennaali aukeaa toukokuussa teemalla *Intelligens. Natural. Artificial. Collective*. Pohjoismaisessa paviljongissa on vuorossa Suomen näyttely, joka esittelee esitystaitelija **Teo Ala-Ruonan** installaatio- ja performanssiteoksen *Industry Muscle: Five Scores for Architecture*. Teos tutkii arkkitehtuurin ja kehon suhdetta transkehon näkökulmasta.

Suomen paviljongissa nähdään **Ella Kairan** ja **Matti Jänkälän** kuratoima näyttely *The Pavilion – Architecture of Stewardship*, joka tarkastelee arkkitehtuurin luomiseen ja säilymiseen liittyvää yhteistyötä **Alvar** ja **Elissa Aallon** suunnitteleman näyttelyrakennuksen kautta.

Tänä vuonna Suomi on poikkeuksellisen laajasti esillä arkkitehtuuribiennaalissa, kun Suomen paviljongin ja Pohjoismaisen paviljongin näyttelyn ohella biennaalin päänäyttelyyn osallistuvat myös suomalaiset arkkitehdit **Marco Casagrande**, **Maiju Suomi**, **Elina Koivisto**, **Jaakko Heikkilä** ja muotoilija **Emil Lyytikä**.

Venetsian arkkitehtuuribiennaali avautuu yleisölle 10. toukokuuta 2025 ja on avoinna 23. marraskuuta asti. Lisätietoa osoitteessa archinfo.fi.

Alvar Aalto -museon kesä-näyttelyssä Artekin suunnittelijat

Artekin piirustustoimistossa työskenteli vuosikymmenen mittaan laaja joukko sisustusarkkitehteja, tekstiilisuunnittelijoita ja taideteollisen alan ammattilaisia.

Näkyvästi taustalla – Artekin piirustustoimisto 1936–2004 -näyttely Alvar Aalto -museossa Jyväskylässä esittelee suunnittelijajoukon työtä ja tuotantoa yli kuudenkymmenen vuoden ajalta. Esiin nousee keskeisiä suunnittelijoita ja vähemmän tunnettuja tekijöitä, joiden työpöydältä on syntynyt Artekin ja suomalaisen muotoilun ikimuistoisia klassikoita.

Näyttelyssä nähdään esimerkiksi **Maija Heikinheimon**, **Hellevi Ojasen**, **Pirkko Stenrosin** ja **Ben af Schulténin** monipuolista työtä ja tuotantoa.

Näkyvästi taustalla – Artekin piirustustoimisto 1936–2004 -näyttely on esillä Alvar Aalto -museossa Aalto2-museokeskuksessa Jyväskylässä 23.5.–14.09.2025.

Maisema on biokulttuurinen kokonaisuus

Kulttuuriperintö ja luonnon monimuotoisuus nähdään yleensä erillään toisistaan, vaikka ne ovat monin tavoin kietoutuneet yhteen. Tätä tärkeää yhteyttä on mahdollista tarkastella biologisen kulttuuriperinnön käsitteen kautta.

EVELIINA KUNNATON

Länsimaisissa yhteiskunnissa ihmisiä ja luontoa koskeva keskustelu on usein jakautunut. Ihminen ja luonto, kulttuuri ja luonto tai inhimillinen ja ei-inhimillinen muodostavat vastapareja, jotka ovat vaikuttaneet siihen,

miten ymmärrämme, näemme ja arvotamme maailmaa sekä maisemaa.

Vallitseva dualistinen ajattelu estää näkemästä sitä tosiasiaa, että kulttuuri ja luonto – tai erämaa – muodostavat erottamattoman vuorovaikutusten ja riippuvuuksien verkoston.

Yksi tapa purkaa ja ymmärtää näitä maisemassa piileviä kietoutumia on omaksua käsitteitä, jotka tunnistavat maiseman biokulttuuriseksi kokonaisuudeksi. Yksi tällainen käsite on 2000-luvun taitteessa muotoutunut biologinen kulttuuriperintö (*biological cultural heritage*), joka lähestyy maiseman luonto- ja kulttuuriperintöä yhtenäisenä, vuorovaikutteisena kokonaisuutena.

TUTKIJOIDEN määritelmän mukaan biologinen kulttuuriperintö on kehittynyt ihmisten elinkeinojen, elintapojen sekä muiden lajien ja luonnon prosessien keskinäisessä vuorovaikutuksessa vuosikymmenien, vuosisatojen tai jopa vuosituhansien aikana.

Kulttuurimaisemissa ja eritoten perinnemaisemissa kulttuuriperinnön ja luonnon monimuotoisuuden riippuvuussuhteet, toisin sanoen biologinen kulttuuriperintö, on pitkälti tunnistettu sekä ymmärretty. Muiden kulttuurivaikutteisten maisemien biologista kulttuuriperintöä on sen sijaan tutkittu hyvin vähän. Näihin kuuluvat muun muassa historialliset puistot ja puutarhat sekä laajemmin kaupunkiympäristöt, tai toisena ”ääripäänä” metsät, joita usein pidetään – harhaanjohtavasti – puhtaana luontona.

ARKKITEHTUURIN ja maisema-arkkitehtuurin saralla biologisen kulttuuriperinnön käsite on uusi, mutta siinä on paljon potentiaalia. Käsite tarjoaa kokonaisvaltaisen lähestymistavan maisemien kulttuurivaikutteisten arvojen tarkasteluun.

Biologinen kulttuuriperintö koostuu suunnitelluista maisemallisista elementeistä ja kerrostumista, kuten kasvillisuussommitelmista, mutta yhtä lailla niiden suunnittelemattomista tai epäsuorista jäljistä. Niitä ovat muun muassa tarjoumat, joilla tarkoitetaan kaikkia mahdollisia resursseja, elinympäristöjä tai ravintoa, joita ”suunniteltu” maisema tarjoaa muille lajeille, kuten kasveille, eläimille, hyönteisille tai sienille. Esimerkiksi historiallisiin puistoihin istutetut ja iäkkäiksi kasvaneet jalopuut tarjoavat elinkaarensa aikana vaihtelevia elinympäristöjä ja ravintoa lukuisille lajeille.

Biologinen kulttuuriperintö on siis monien toimien, lajien, prosessien ja kerrostumien summa. Se auttaa myös ymmärtämään nykyisen maiseman muodostumiseen vaikuttaneita tapahtumia.

Samalla voidaan löytää ne kriittiset riippuvuussuhteet tai ristiriidat, jotka ylläpitävät ja toisaalta hävittävät paikallisen maiseman biologista kulttuuriperintöä. Käsite voi parhaimmillaan tarjota tärkeää tietoa myös tulevaisuutta varten ja herätellä siihen, miten kulttuuriset toimet ja maisemanhoidolliset menetelmät voivat tukea olemassa olevia monilajisia vuorovaikutusten verkostoja myös jatkossa, ja johdattelee näin kohti kestävämpää ihmisten ja muiden lajien välistä rinnakkaiseloa. ●

”

Biologinen kulttuuri-
perintö on monien toimien,
lajien, prosessien ja
kerrostumien summa.

Kirjoittaja on maisema-arkkitehti ja Aalto-yliopiston väitöskirjatutkija, jonka luonnon monimuotoisuuden ja kulttuuriperinnön vuorovaikutussuhteita tarkasteleva diplomityö sai vuoden 2024 parhaan maisema-arkkitehtuurin diplomityön Lappset-palkinnon.

Yhtä hyviä kuin uudet

Satu Huuhkan vetämässä tutkimushankkeessa löydettiin rakennuselementti, joka sopii täydellisesti uudelleenkäyttöön. Jos käytettyjä betonielementtejä saadaan laajamittaisesti hyödynnettyä uudisrakennuksissa, sillä on merkitystä jo rakentamisen hiilijalanjäljelle.

Teksti SILJA YLITALO

”Kiitos kysymästä, periaatteessa tietysti mielellään!”

On helmikuun loppu, ja olen kysynyt korjausrakentamisen professori **Satu Huuhkalta** sähköpostitse henkilöhaastattelua tätä juttua varten. Tarkoituksena on kirjoittaa siitä, mitä Huuhkan vetämässä ReCreate-kiertotaloushankkeessa on reilun kolmen vuoden aikana opittu rakennuselementtien kierrätyksestä ja uudelleenkäytöstä, ja samalla rakentamisen kiertotaloudesta laajemmin.

Ajatuksena on seurata Huuhkan työpäivää Tampereen yliopistolla: palaverreja, opetusta, väitöskirjojen ohjaamista, mitä nyt kiireisen professorin työpäivään kuuluukaan. Mutta:

”Minun tyypilliset työpäiväni ovat vaan aika tylsää seurattavaa, kun otan kotoa etätöistä joko Teams-yhteyksiä eri puolille Suomea ja Eurooppaa, taikka luen tai kirjoitan kaikessa rauhassa jotakin tekstiä.”

Kurssiopetustakaan Huuhkalla ei ole ennen syksyä, ja väitöskirjojen ohjaaminen tapahtuu sekin pitkälti Teamsissa.

Syy etätyöpainotteisuuteen on, että Huuhkan tutkimustiimi on hajallaan Suomessa ja maailmalla. ReCreate on kansainvälinen projekti, jossa on Tampereen yliopiston lisäksi mukana KTH (Kunglika tekniska högskolan) Tukholmasta, Eindhovenin teknillinen yliopisto Hollannista ja Brandenburgin teknillinen yliopisto Saksasta. Huuhka itse asuu Hämeenlinnassa. Niinpä palaverit pidetään lähes poikkeuksetta etänä.

Toisaalta Huuhka myös viihtyy etätöissä vanhassa puutalossaan kävelymatkan päässä Hämeenlinnan rautatieasemalta. On rauhallista, keskittyminen

on helpompaa eikä aikaa kulu siirtymiin. Ehtii enemmän.

Tyypillisen ”tylsän” työpäivänsä seuraamisen sijaan Huuhka ehdottaa vierailua Consolis Parman elementtitehtaalle seuraamaan ontelolaattojen kunnostusta sekä käyntiä yliopiston laboratorioon Rakennustalossa Hervannassa, jossa palkkeja ja pilareita testataan.

Kuulostaa paremmalta kuin alkuperäinen ajatukseni.

VÄHÄHIILISEMPIÄ KUIN UUDET

Rakennustalossa sijaitsevan arkkitehtuurin laitoksen pieneen toimistohuoneeseen, jota Huuhka ja hänen tutkimusryhmänsä käyttävät yliopistolla ollessaan, mahtuu vain kaksi työpöytää. Haastattelupäivänä maaliskuun puolivälissä paikalla on, niinkuin useimpina muinakin päivinä, väitöskirjatutkija **Emmi Salmio** sekä tiimin oma toimistokoira, Salmion pieni australianterrieri Apina. Siitä on Salmiolla seuraa, kun muut ovat etänä.

Nelivuotinen EU-rahoitteinen ReCreate-hanke alkoi vuonna 2021. Käytännönläheisen tutkimusprojektin näyttävän osa tapahtui syksyllä 2023, kun Tampereen keskustassa sijainneesta 1980-luvun toimistotalosta irrotettiin purkamisen yhteydessä uudelleenkäyttöä varten lähes kolmesataa isoa betonielementtiä: ontelolaattoja, palkkeja ja pilareita.

Ennen uutta käyttöä elementit kunnostetaan. Samalla mitataan tai lasketaan irrotukseen, kuljetukseen, kunnostukseen ja asennukseen kuluva energiamäärä, jonka perusteella lasketaan uudelleenkäytettävien elementtien hiilijalanjälki. Se on osa alunperin

Satu Huuhka Tampereen Hiedanrannan entisellä tehdasalueella. Sen vanhat tehdasrakennukset on päätetty säilyttää, vaikka ympärille rakennetaan uutta.

Tampereen keskustassa sijainneesta 1980-luvun toimistotalosta irrotettiin syksyllä 2023 purkamisen yhteydessä lähes kolmesataa betonielementtiä uudelleenkäyttöä varten.

rakennustekniikan diplomi-insinööriksi valmistuneen Salmion väitöstutkimusta.

”Lopputulos oletettavasti on, että uudelleenkäyttö on merkittävästi vähähiilisempää kuin uusien elementtien käyttäminen. Mutta nyt on tärkeää saada dataa siitä, millainen säästöpotentiaali voidaan oikeasti saavuttaa”, Salmio sanoo.

Huuhkan tutkimusryhmässä on työn alla kaksi muutakin ReCreateen liittyvää väitöskirjaa. DI **Aapo Räsänen**, jonka tapaamme myöhemmin yliopiston laboratoriossa, tutkii uudelleenkäytettävien elementtien laadunvarmistusmenettelyjä ja arkkitehti **Niko Kotkavuo** historiallisia elementtirakentamisen tapoja. Tampereen yliopiston johtamisen ja talouden tiedekunnassa on lisäksi tehty tai työn alla uudelleenkäytön liiketoimintaan liittyviä väitöskirjoja.

PIENESTI LIIKKEELLE

ReCreate-projekti on tulossa päätökseensä tänä vuonna, mutta sille aiotaan hakea jatkoa vuodelle 2026, Huuhka kertoo yliopiston neuvotteluhuoneessa.

”Alan tilanne on vaikuttanut myös meidän pilotointiin. Koska juuri mitään ei rakenneta, on vaikea saada pääpilotiakaan liikkeelle.”

Pääpilotilla Huuhka viittaa uudiskoheteeseen, johon puretusta talosta irrotetut elementit on tarkoitus sijoittaa. Sellaista ei vielä ole.

Sen sijaan on saatu minipilotteja, joista ensimmäinen on juuri tullut päätökseensä. Muita ei ole vielä julkistettu, mutta ainakin kaksi seuraavaa on jo tiedossa, Huuhka kertoo.

Ensimmäistä minipilottia Huuhkalle ehdotti rakennusliike Skanska, joka on yksi hankkeessa mukana olevista yrityk-

sistä. Siinä Tampereen Härmälänrantaan rakennetun uuden asuinkerrostalon välipohjaan, väestönsuojan yläpuolella sijaitsevien asuntojen lattiaan, asennettiin vajaat kolmekymmentä käytettyä ja kunnostettua ontelolaattaa.

Sellaista ei ole Huuhkan tietämän mukaan Suomessa koskaan aiemmin tehty. Raahessa irrotettiin 2010-luvun alussa betonielementtejä asuinkerrostalosta, mutta ne sijoitettiin sellaisinaan vähemmän vaativiin kohteisiin, kuten jäte- ja autokatoksiin.

”Näin jälkikäteen ajatellen pienesti liikkeelle lähteminen oli varsin hyvä idea. Saamme kokemusta ja riskit pienenevät.”

Tosin mitkään riskit eivät näyttäneet toteutuvan, Huuhka toteaa.

”He kokivat siellä työmaalla, ettei se ollut sen erilaisempaa kuin uusien elementtien käyttö.”

Pilotin suurin arvo on Huuhkan mukaan siinä, että se on tehty. Nyt on konkreettista näyttöä siitä, että vanhojen rakennusten betonielementtejä voi hyödyntää uudistuotannossa.

TÄYDELLISIÄ UUDELLEENKÄYTTÖÖN

Betonista valetut ontelolaatat ovat siitä erinomaisia elementtejä uudelleen käytettäväksi, että ne ovat aina saman levyisiä, 1,20 metriä. Korkeus vaihtelee, mutta sekin rajallisesti:

”Tiettyinä aikana on käytetty tiettyä korkeutta. Esimerkiksi kaikki 1970-luvun talot ovat täynnä 265 millia korkeaa ontelolaattaa”, Huuhka tietää. ”Se on myös siitä kiva tuote, että sen voi leikata lyhyemmäksi.”

Kun ontelolaatta on kerran leikattu, pidemmäksi sitä ei enää saa. Se on tietysti

rajoite, Huuhka myöntää. Jos laatta asennetaan välipohjaan, on laitettava seinä tai palkki siihen kohtaan, mihin se loppuu.

”Pitää hakea optimitalannetta, mihin niitä kulloinkin kannattaa laittaa.”

Ala- ja yläpohjiin käytetyt ontelolaatat soveltuvat yleensä kuitenkin hyvin, myös korkeutensa puolesta, Huuhka toteaa.

”Se on bisneskielellä niin sanottu matalalla roikkuva hedelmä, josta kannattaa lähteä liikkeelle.”

Huuhkasta olisi ”iso juttu”, jos Suomen kerrostalotuotannossa olisi tulevaisuudessa uudelleenkäytettyjä ontelolaattoja ala- ja yläpohjissa laajemmassa mittakaavassa. Sillä olisi jo vaikutusta rakentamisen hiilijalanjälkeen.

”Lisäksi se madaltaisi kynnystä uudelleenkäyttöön, ja toimijoilla voisi olla motivaatiota alkaa miettiä myös niitä vaikeampia paikkoja.”

KÄYTETYSTÄ UUTTA VASTAAVAKSI

Consolis Parman elementtitehtaalle Kangasalle ajaa Hervannasta vartissa, julkisilla matka kestäisi tunnin. Sen vuoksi Huuhka on tänään tullut töihin autolla normaalin junan sijaan.

Parma on yksi ReCreate-hankkeen partnereista, ja sen Kangasalan tehtaalla säilytetään ja kunnostetaan puretusta toimistotalosta irrotettuja betonielementtejä. Muita partnereita ovat muun muassa Ramboll, arkkitehtitoimisto Liike, purkufirma Umacon ja Tampereen kaupunki.

Tehtaalla vastassa on työnjohtaja **Teemu Stork**, joka vastaa käytettyjen elementtien kunnostuksesta.

Tai ei pelkästään vastaa, vaan kunnostaa ne. Työ on vaatinut aivan uusien työtapojen opettelua ja kehittämistä.

”On ollut mielenkiintoista päästä suunnittelemaan, miten tätä kannattaa tehdä, jotta työ on tehokasta ja tuote laadullisesti hyvä. Ei tällaista ole ikinä ennen tehty.”

Kunnostusta odottavat betonielementit on varastoitu muutaman kappaleen pinoihin tehtaan sisäpihalle. Sieltä ne ajetaan rekalla tehdashalliin, missä niiden kunnostukselle on varattu oma tila. Kun kuorma on purettu, Stork siirtää laatat nostolaitteella yksi kerrallaan

Ylh. Työnjohtaja Teemu Stork ja Satu Huuhka tarkastelevat kunnostettuja ontelolaattoja. Ne asennetaan uudiskohteeseen, jota ei ole vielä julkistettu.

Alh. Teemu Stork sahaa käytettyä ontelolaattaa oikeaan mittaan.

pukkien päälle. Ensimmäiseksi hän pesee tasoitteet pois painepesurilla.

”Sen jälkeen myös alapinnan näkee hyvin. Katson, että elementti on ympäriinsä kunnossa ja käyttökelpoinen.”

Muutamassa elementissä on näkynyt halkeamia, joko irrotuksessa syntyneitä tai mahdollisesti jo valmistusvaiheessa 1980-luvulla. Silloin on suorilta käsin tehty päätös jättää laatta käyttämättä, Stork kertoo.

”Pyrimme siihen, että tänne lähetettäisiin vain käyttökelpoista tavaraa”, Huuhka sanoo. ”Mutta olosuhteet irrotustyömaalla ovat haastavat, joten siellä kunnan näkee vain karkealla tasolla.”

Varsinainen kuntotarkastus tehdään tehtaalla.

”Periaatteessa katson laatat kolme kertaa: ensiksi kun saan kuorman sisälle, sitten ennen nostamista ja noston aikana, pesun jälkeen ja oikeastaan vielä neljännen kerran, kun laatta on valmis”, Stork sanoo.

VALMIINA KÄYTTÖÖN

Kun Stork on pessyt ja tarkastanut laatan, se valmistellaan uutta käyttöä varten. Yhden ontelolaatan kunnostukseen menee Storkilta tunnista neljään tuntiin. Jos laatta pitää ainoastaan sahata oikeaan mittaan, työ käy nopeasti. Joissakin on pieniä reikiä, jotka pitää paikata, tai tehdä uusia reikiä läpivientejä varten tai kaventaa laattaa pituussuunnassa, jolloin aikaa menee enemmän.

Nyt Storkilla on työn alla laatta, joka sahataan sekä pitkittäin että poikittain niin, että saadaan kaksi eri levyistä ja pituista elementtiä. Ne ovat todennäköisesti menossa jonnekin seinän viereen, jonne tarvitaan kapeampaa laattaa, Huuhka arvelee.

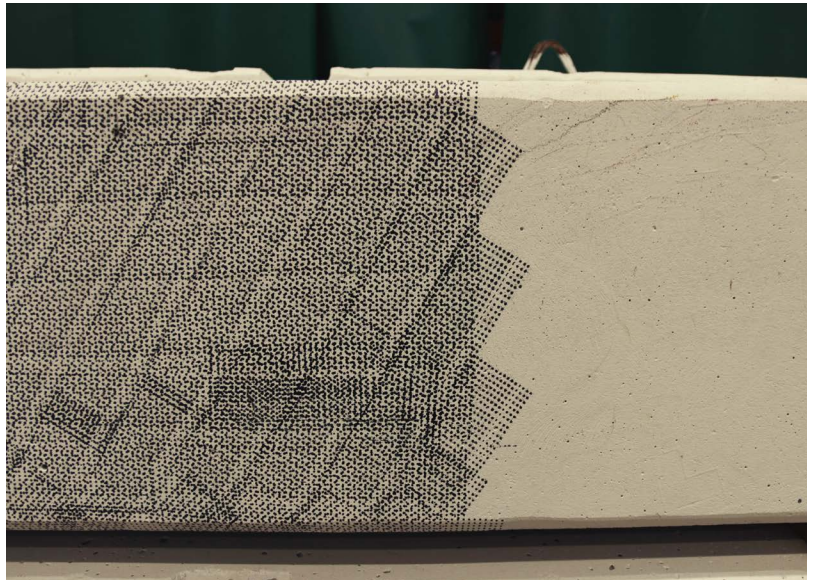
Koska erillistä linjastoa käytettyjen laattojen kunnostusta varten ei ole, työ vaatii paljon ylimääräistä logistiikkaa, nostoja ja siirtoja. Ei ole poissuljettua, että tulevaisuudessa sellainen luotaisiin, Stork sanoo. Keskusteluja siitä, miten työstä saisi tehokkaampaa, on jo käyty.

Näinkin se tosin sujuu Storkilta jo paljon nopeammin kuin alussa.

”Kyllä tässä on ontelolaatat tutuiksi tulleet.”

”
Ei tällaista ole ikinä
ennen tehty.

UUSI ARVOKETJU

Yhdeksi esteeksi rakennuselementtien laajamittaiselle uudelleenkäytölle on usein mainittu varastointi. Rakennuselementit vievät tilaa, ja jos tarjonta ja kysyntä eivät kohtaa, säilytyksestä voi syntyä ongelma.

ReCreate-hankkeen aikana niin ei ole käynyt, Huuhka toteaa. Vaikutusta voi olla suhdanteellakin: kun ei juurikaan rakenneta, tilaa ja aikaa uusille kokeiluille löytyy helpommin.

Jotta uudelleenkäyttö laajemmassa mittakaavassa voisi toteutua, tarvitaan kuitenkin arvoketjuksi organisoitumista, Huuhka toteaa ja havainnollistaa:

”Rakennusliikkeellä olisi elementtitehtaan kanssa järjestely, jossa se ostaa tietyn määrän käytettyjä elementtejä tuotantoonsa. Tehtaalla puolestaan olisi sopimus irrottajan kanssa, jonka se voi pyytää toimittamaan vaikkapa viisisataa ontelolaattaa purkukohteistaan.”

Huuhka uskoo, että juuri ontelolaatat ovat tuote, joka voisi kiertää arvoketjun läpi nopeastikin.

”Se vastaa lähes yksi yhteen uutta tuotetta, jolloin se on helppo sijoittaa erilaisiin kohteisiin.” Silloin varastointiaika jäisi lyhyeksi.

Sitten on toisia tuotteita, kuten pilareita ja palkit, jotka vaativat enemmän ”mätsäämistä”, jotta niille löytyy järkevät käyttökohteet. Niiden laajamittaisen käytön aika voisi tulla myöhemmin, kun on jo kertynyt positiivista kokemusta käytettyjen elementtien uudelleenkäytöstä, Huuhka pohtii.

KANSAINVÄLISIÄ KOKEMUKSIA

Normaalin kunnostuksen lisäksi ontelolaatoille on tehty myös niin sanottuja täyden mittakaavan kuormituskokeita Parman testauslaboratoriossa Forssassa, Huuhka kertoo. Siinä elementtiä kuormitetaan niin suurella voimalla, että se lopulta rikkoutuu. Sen perusteella rakennesuunnittelija voi laskea, millaisille kuormille laattoja voi rakennuksessa turvallisesti käyttää.

ReCreate-hankkeessa tutkitaan myös pilareita ja palkkeja. Niille on tehty kuormitus- ja materiaalikokeita Tampereen yliopiston omassa laboratoriossa Rakennustalossa.

Matkalla laboratorioon Huuhka ehtii kertoa, mitä muuta hankkeen aikana on opittu kuin irrottamaan, kunnostamaan ja asentamaan käytettyjä ontelolaattoja. Millaista tietoa muiden hankkeissa mukana olevien maiden kokemuksista on kertynyt?

Sama rakennusalan lama, joka Suomea koettelee, on vaikuttanut myös muiden maiden uudelleenkäyttöpilotteihin, Huuhka toteaa. Ruotsin hankkeessa käytetyistä elementeistä on tehty ainoastaan tilapäinen näyttelypaviljonki, Saksan pilottia ei ole vielä saatu käynnistettyä. Hollannista mukana on purku- ja kierrätysliike, joka aikoo tehdä käytetyistä elementeistä itselleen uuden pääkonttorin, mutta senkin aikataulu on vielä auki.

Käytännössä toisten ”maaklusterien” kokemuksia ei voi suoraan hyödyntää omassa maassa, sillä kaikilla on omat

lainsäädäntönsä, käytänteensä ja työ-kulttuurinsa, Huuhka sanoo.

”Sen takia oppiminen yli rajojen on rajoittunutta. Meillä on lisäksi aika ammattitaitoinen tiimi täällä Suomessa, siitä olen saanut kaikkein eniten irti.” Toki vierailut puolin ja toisin ovat olleet avartavia, ja etenkin yritykset ovat saaneet toisiltaan uusia ideoita, Huuhka kertoo. Myös elementtien irrotuksesta saatuja kokemuksia on jaettu avoimesti muille.

Huuhkan mielestä ainakaan lainsäädännön tasolla muissa hankkeen maissa ei olla rakentamisen kiertotaloudessa erityisesti Suomea edistyskellisempiä.

”Saksassa on paljon koekohteita, siinä mielessä voisi sanoa, että siellä ollaan pidemmällä. Mutta ne ovat aika pieni-muotoisia, ja esimerkiksi tietomalliasioissa siellä ollaan valtavasti Suomea jäljessä.”

JÄTETTÄ VAI RAKENNUS-TUOTTEITA

Konkreettisia lainsäädäntöön liittyviä edistysaskeleita on Suomessa hankkeen aikana otettu, Huuhka kertoo. Yksi niistä on käytettyjen materiaalien tuotehyväksyntä, joka on pitkään ollut yksi rakentamisen kiertotalouden kompastuskivistä Suomessa.

Rakennustuotteilta vaaditaan EU:ssa CE-merkintä ennen kuin ne saa tuoda markkinoille. Uudelleenkäytettäviltä tuotteilta se puuttuu, sillä ne on yleensä tuotu markkinoille ennen CE-merkintälainsäädäntöä. Rakennustuotteet

Vas. Väitöskirjatutkija Aapo Räsänen, Satu Huuhka ja käytettyjä pilareita Tampereen yliopiston Rakennustalon laboratoriossa. Ylimmän pilarin pintaan on painettu kuvio, jonka muutoksia mitaamalla saadaan kuormituskokeessa tietoa materiaalin ominaisuuksista.

”

Sellainen mielikuva tässä on vahvistunut, että rakennuselementtien uudelleenkäyttö ei todellakaan ole mitään sydänkirurgiaa tai rakettitiedettä.

ja -materiaalit on kuitenkin mahdollista hyväksyttää myös niin sanotulla rakennuspaikkakohtaisella tuotehyväksynnällä, jonka tekee rakennusvalvoja. Selkeää käytäntöä sen soveltamisesta ei kuitenkaan ole ollut.

Härmälänrannan pilottikohteessa käytettyjen elementtien rakennuspaikkakohtaisesta tuotehyväksynnästä saatiin käytännön kokemusta.

”Se on kauhean hyödyllistä jatkoa ajatellen”, Huuhka sanoo.

Toinen iso lainsäädännöllinen asia, johon ReCreate-hanke on tuonut selvyyttä, on kysymys siitä, ovatko purkukohteista irrotetut elementit jätettä. Se vaikuttaa suoraan siihen, miten helposti niitä voi käyttää. Jos tuote katsotaan jätteeksi, sen käyttöönosta tulee raskas ja byrokraattinen prosessi.

”Kävimme aiheesta keskusteluja ympäristöministeriön ja viranomaisten kanssa. Joidenkin mielestä kaikki, mikä tulee purkutyömaalta, on jätettä. Toisaalta jätelaki sanoo, että jätettä on sellainen, minkä joku poistaa käytöstä. Jos irrotamme ja otamme talteen, eihän silloin olla poistamassa käytöstä.”

Ympäristöministeriö päätyi lopulta lausunnossaan siihen, että jos materiaali on käyttökelpoista, se otetaan talteen ja toiminta on systemaattista, suunniteltua ja laadunvalvottua, kysymys ei ole jätteestä.

”Lausunto ei tietenkään ole sitova, vaan ympäristöviranomainen tekee päätöksensä aina itsenäisesti. Mutta jos joku päätyy eri ratkaisuun, ainakin se on perusteltava tarkemmin.”

HYVÄÄ MATERIAALIA

Rakennustalon laboratorio isoine laitteineen, rakennustarvikkeineen ja korkealle kaartavine kattoineen tuo enemmän mieleen tehdashallin tai suuren puutyöluokan kuin perinteisen laboratorion.

”Nämä ovat meidän rakennuksesta irrotettuja pilareita”, ReCreate-hankkeen väitöskirjatutkija, rakennustekniikan diplomi-insinööri Aapo Räsänen sanoo ja osoittaa korkeaa betonielementtipinoa.

Periaatteessa pilarit voisi ottaa käyttöön sellaisinaan, Räsänen sanoo. Laboratoriossa on kuitenkin tarkoitus tutkia niiden ominaisuuksia, kuten kestävyyttä.

Sen vuoksi pilarit on maalattu valkoisiksi, ja niiden pintaan on painettu erikoinen täplä- tai rasterikuvio mustalla värillä. Sen avulla voidaan seurata, miten materiaali reagoi kuormitukseen.

”Eräänlainen kameralaitte kuvaa, tai mittaa, pienten pisteiden välistä siirtymää ja piirtää pinnasta hienon kartan. Siitä näkee, missä tapahtuu puristumista, missä venymistä, mihin on syntymässä halkeama”, Räsänen selittää.

”Tämä on sellaista, mitä minäkään en arkkitehtina täysin ymmärrä, mutta ei minun tarvitsekaan. Sitä varten on Aapo ja kollegat”, Huuhka toteaa.

ReCreate on leimallisen monitieteinen hanke: rakennustekniikan tutkijoilla, erityisesti tutkimuspäällikkö **Jukka Lahdensivulla**, jonka nimi vilahtelee tämän tästä Huuhkan puheissa, on hankkeessa keskeinen osa. Rakennetun ympäristön tiedekunnan lisäksi mukana on tutkijoita myös Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisestä sekä johtamisen ja talouden tiedekunnasta.

”

Kun voidaan näyttää
onnistumisia, se saa
muutkin kiinnostumaan.

Testattavista betonielementeistä on porattu pienten käsipainojen kokoisia lieriöitä materiaalinäytteiksi. Räsänen näyttää, miten niitä testataan.

Lieriö viedään läpinäkyvään kaappiin, jossa se puristetaan kahden tason väliin. Sen jälkeen aletaan lisätä painetta. Pariin minuuttiin ei tapahdu mitään, kunnes yhtäkkiä kuuluu paukahdus, kun lieriö murtuu. Tietokone on piirtänyt tapahtumasta viivaa, josta näkee, missä voimassa se tapahtuu.

Kun elementin eri kohdista porattuja lieriöitä on testattu tarpeeksi monta, niiden keskiarvosta voi muodosta arvion elementtiin käytetyn betonin materiaaliominaisuuksista, Räsänen kertoo.

Testien tulokset ovat olleet lupaavia.

”Yleisesti ottaen nämä ovat tosi hyviä käyttöön, sellaisia kuin ajateltiinkin niiden olevan. Mitään odottamattomia yllätyksiä ei ole tullut”, Räsänen toteaa.

SUUNNITTELIJOILLA ISO ROOLI

Vielä on kysyttävä, millaiset asiat rakennustuotteiden uudelleenkäytössä vaativat Huuhkan mielestä lisää tutkimista.

Ainakin suunnittelun rooli, Huuhka sanoo. Siitä ei ole vielä saatu tarpeeksi kokemusta, kun pääpilotti ei ole alkanut.

”Jos ei puhuta pelkästään ontelolautoista, joissa neitseellinen tuote on aika helposti korvattavissa uudelleenkäytetyillä, vaan esimerkiksi pilareista ja palkeista, suunnittelun rooli on merkittävä.”

Arkkitehtien tehtäväksi tulee pohtia, miten toiminnalliset ja tekniset vaatimukset saadaan sovitettua yhteen. Mihin kohtaan minkäkin mittainen palkki kannattaa sijoittaa? Millaiseen tilaan kulloinkin käytettävissä olevat elementit voisivat sopia?

Kiertotalouskohteissa arkkitehdinkin täytyy ymmärtää rakenteista enemmän kuin suunnittelussa yleensä, Huuhka toteaa. Pitää tietää, mitä millekin elementille voi tehdä: voiko kaventaa tai lyhentää, voiko tehdä läpivientejä.

”Oletus on, että uudelleenkäyttöprojekteissa rakennesuunnittelija ja arkkitehti tekevät läheisempää yhteistyötä kuin normaalisti. Tätä haluaisimme vielä käydä tarkemmin läpi.”

SILJA YLITALO

KAUPALLISTA POTENTIAALIA

Vaikka tutkittavaa vielä on, neljän vuoden aikana peruskuvio on selkiytynyt.

”Sellainen mielikuva minulla on tässä vahvistunut, että rakennuselementtien uudelleenkäyttö ei todellakaan ole mitään sydänkirurgiaa tai rakettitiedettä, vaan lopulta aika yksinkertaista. Kaikki tarvittava osaaminen on jo olemassa”, Huuhka sanoo.

Sekin on projektin aikana käynyt selväksi, että kiinnostusta uudelleenkäytettäviä elementtejä kohtaan markkinoilta löytyy.

Niiden hyödyntäminen isossa mitakaavassa edellyttäisi rakennus- ja suunnittelualalta kuitenkin uudenlaista organisoitumista, ja siinä on iso kitka, Huuhka sanoo. Tarvittaisiin lisää painetta sääntelyn puolelta.

Toisaalta ReCreaten kaltainen EU-rahoitteinen tutkimushanke on ollut ”hirveän hyvä väline” kokeilla uudenlaista tekemistä käytännössä.

”Kun on julkista tukea, se poistaa yrityksiltä taloudellista painetta, jolloin ne pystyvät miettimään uudenlaisia asioita. Ja kun voidaan näyttää onnistumisia, se saa muutkin kiinnostumaan. Se taas valaa yrityksiin uskoa siihen, että kehitystyötä kannattaa jatkaa. Saadaan positiivista kierrettä aikaiseksi.”

Kysymysmerkki on, kuinka pitkään positiivinen kierre jatkuu ilman tutki-

mushankeympäristöä ja julkista tukea. Lähteekö lumipallo pyörimään?

Ainakin jonkinlainen vastaus kysymykseen saadaan muutama viikko myöhemmin maaliskuun lopussa. Consolis Parma tiedottaa toimittavansa YIT:lle helsinkiläisen Melkinlaiturin koulun rakentamista varten käytettyjä ja kunnostettuja ontelolaattoja, jotka Umacon irrottaa Suutarilasta purettavasta, vuonna 1981 valmistuneesta monitoimirakennuksesta.

”Se on todella rohkaiseva merkki”, Huuhka sanoo etänä kotoaan Hämeenlinnasta. Tänäpäin on tavallinen työpäivä.

Melkinlaiturin projekti ei tosin liity Huuhkan työhön, vaan toteutetaan täysin kaupalliselta pohjalta. Ilman ReCreatea sitä tuskin olisi kuitenkaan syntynyt.

”Tässä ontelolaattojen uudelleenkäyttöprojektissa voimme hyödyntää kansainvälisessä ReCreate -tutkimushankkeessa saamiamme kokemuksia ja oppeja”, Consolis Parman tiedotteesta todetaan.

”Luulen että uudelleenkäyttö osoittautui lopulta yllättävän helpoksi”, Huuhka arvelee. ●

Voitosta voittoon

Virolainen Arhitekt Must -toimisto on voittanut kymmenessä vuodessa lähes 30 arkkitehtuurikilpailua. Kevään Arkkitehtipäivässä esiintyneet osakkaat kertovat, millainen on ollut heidän tiensä menestykseen.

Teksti KRISTO VESIKANSA

Virolainen nykyarkkitehtuuri ei ole kovin usein esillä suomalaisissa medioissa. Tallinnan keskustan uudisrakennukset tulevat toki tutuksi siellä kävijöille, mutta syrjemmällä sijaitsevat kunnianhimoisetkin projektit jäävät helposti huomiotta.

Siksi oli ilahduttavaa, että huhtikuun alussa pidetyn Arkkitehtipäivän toiseksi pääpuhujaksi oli kutsuttu Arhitekt Must -toimiston kolme osakasta. **Ott Alverin, Alvin Järvingin ja Mari Rassin** vetämä toimisto on reilussa kymmenessä vuodessa vakiinnuttanut paikkansa yhtenä virolaisen arkkitehtuurin kärkinimistä.

Arhitekt Must on tullut tunnetuksi erityisesti korkeatasoisista koulurakennuksistaan, kuten Tallinnaan vuonna 2021 valmistuneista Pelgulinna ja Mustamäen valtionlukioista.

Tapaan nelikymppiset arkkitehdit heidän toimistollaan Tallinnan vanhassa kaupungissa. Tilaan astutaan suoraan vilkkaalta Pikk-kadulta, jota muuten reunustavat ravintolat, baarit ja matkamuistomyymälät. Arkkitehdit kertovat haluavansa palauttaa vanhakaupungin jälleen tallinnalaisten arkiympäristöksi ja päättivät siksi asettua sen ytimeen.

Osakkaiden lisäksi Arhitekt Must työllistää tällä hetkellä viisi arkkitehtia. Työn alla on muun muassa asuinalue Tarttoon sekä useampi koulurakennus. Suunnittelutyön ohella kolmikko opettaa tulevia arkkitehteja Viron taideakatemiassa.

MENESTYS EI TULLUT ILMAN OPETTELUA

Alver, Järving ja Rass perustivat yhteisen toimiston heti valmistuttuaan arkkitehteiksi vuonna 2013, koska halusivat päästä välittömästi käsiksi itsenäisiin suunnittelutöihin. Tuolloin mediatilaa hallinneiden tähtiarkkitehtien sijaan heitä kiinnosti kollektiivisempi tekeminen.

”Vuokrasimme huoneen, ostimme viinipulloja ja keksimme toimistolle nimen”, Järving kertoo.

”Aluksi meillä ei ollut edes sähköjä, mutta aloimme tehdä kilpailuja kuvitelun voittavamme ne”, Rass naurahtaa.

Aivan näin helposti töitä ei kuitenkaan sadellut, vaikka kolmikko oli menestynyt arkkitehtuurikilpailuissa jo opiskeluaikanaan. Virolaisen kilpailujärjestelmän lainalaisuuksien oppiminen otti oman aikansa.

”Ymmärsimme, ettei kilpailuissa ollutkaan kyse hulluista ideoista vaan todellisista, kontekstista nousevista ongelmista. Tarvitsimme monta vuotta löytääksemme menetelmät, joiden avulla pystyimme ratkomaan näitä ongelmia”, Järving selittää.

Saadakseen itselleen nimeä arkkitehdit tekivät alkuvuosina oma-aloitteisesti ideaprojekteja Tallinnan ja muiden paikkakuntien kaupunkitilojen kehittämiseksi. Kolmessa vuodessa syntyi liki parikymmentä suunnitelmaa, jotka saivat runsaasti huomiota paikallislehdissä.

Ideaprojektit saivat kuitenkin jäädä,

kun arkkitehdit pääsivät kilpailuvoittojen kautta kiinni todellisiin toimeksiantoihin.

PUOLET TYÖAJASTA KILPAILUIHIN

Voittoputki alkoi vuonna 2015, jolloin Arhitekt Must sai ensimmäisen palkinnon peräkanaa kolmessa yleisessä kilpailussa. Sen jälkeen ykkössijoja on kertynyt 25 yleisessä kilpailussa ja kolmessa kutsukilpailussa.

”Olemme malliesimerkki siitä, millaisia mahdollisuuksia kilpailujärjestelmä tarjoaa nuorille arkkitehteille”, Rass toteaa.

Toimiston strategiana on tehdä kilpailuehdotuksista varsin realistisia ja venyttää rajoja enemmän toteutusvaiheessa. Esimerkiksi Pelgulinna ja Mustamäen koulut olivat kilpailuvaiheessa melko pelkistettyjä, ja niiden julkisivut suunniteltiin myöhemmin kokonaan uusiksi.

Alver sanoo, että kilpailuissa pärjätäkseen pitää myös tuntea trendit ja tasapainoilla uutuuden ja tuttuuden välillä. Tuomaristo ei saa kokea, että ehdotuksessa on liikaa designia, mutta samalla pitää kehittää typologioita eteenpäin. Arhitekt Must tuntee erityisen hyvin koulurakennusten ratkaisumallit ja reunaehdot.

”Pystymme nopeasti analysoimaan, mitkä tilalliset keinot toimivat kussakin tapauksessa ja mitkä eivät. Aiemmin jouduimme ensin tutkimaan lukuisia vaihtoehtoisia ratkaisuja, mutta nykyisin

Vas. Alvin Järving, Mari Rass ja Ott Alver suunnittelemassaan Pelgulinna valtionlukiossa Tallinnassa.

Oik. Istutukset ja pienet leikkimieliset rakennelmat jakavat Tõrvan keskusaution viiteen eriluonteiseen osaan. Vuonna 2018 valmistunut uudistus oli osa Viron arkkitehtiliiton aloitteesta käynnistettyä ohjelmaa taantuvien pikkukuntien kehittämiseksi.

TIIT VEERMÄE

”

Emme voita sellaisia kilpailuja, joissa suunnittelun voi aloittaa puhtaalta pöydältä vaan silloin, kun on vaikeita kysymyksiä ratkaistavana.

Vas. Mustamäen valtionlukio sijoittuu Tallinnan teknillisen yliopiston kampuksen ja 1960-luvulla rakennetun elementtilähiön väliin.

Oik. Pelgulinna valtionlukiossa puuta on käytetty niin kantavissa rakenteissa, julkisivuverhouksena kuin erilaisissa yksityiskohdissa.

osaamme tunnistaa ennalta mahdolliset umpikujat ja voimme keskittyä pariin lupaavimpaan ideaan”, Alver selittää.

Kymmenen vuoden jälkeenkin Arhitekt Must saa suunnittelutyöt enimmäkseen kilpailujen kautta. Viime vuonna he osallistuivat peräti 18 kilpailuun ja käyttivät niiden tekemiseen miltei puolet työtunneistaan. Yhden ehdotukseen tekemiseen kuluu noin 300–350 tuntia.

Vahvimmillaan Alver, Järving ja Rass sanovat olevansa niissä kilpailuissa, joissa rakennuspaikka ja tilaohjelma asettavat erityisen hankalia rajoituksia.

”Emme voita sellaisia kilpailuja, joissa suunnittelun voi aloittaa puhtaalta pöydältä vaan silloin, kun on vaikeita kysymyksiä ratkaistavana”, Järving selittää.

Näin ahkera kilpaileminen on mahdollista sen ansiosta, että Virossa avoimia kilpailuja järjestetään paljon enemmän kuin Suomessa, vuosittain kolmisenkymmentä kappaletta. Kolmikko pyöritteekin päätään suomalaisille kilpailuille, joihin saattaa tulla jopa satoja ehdotuksia, ja menestyminen on sen myötä paljon epätodennäköisempää.

Tosin kilpailu on Virossakin kiristynyt parin viime vuoden aikana, kun toimistoilla on ollut vähemmän töitä.

KESTÄVYYS EI OLE ONGELMIEN SEMENTOINTIA

Pelgulinna valtionlukio oli Virossa ensimmäisiä suurempia julkisia rakennuksia, joka toteutettiin clt:stä eli ristiinliimatusta massiivipuusta, ja se vakuutti monet materiaalin arkkitehtonisesta potentiaalista. Arhitekt Must on käyttänyt liimapuuta oivaltavasti muissakin kohteissaan, kuten Tabiveren peruskoulussa Tarton lähellä.

Vaikka arkkitehdit suunnittelevat mielellään puurakennuksia, he muistuttavat, ettei materiaalin ekologisuuden todistaminen laskennallisesti ole aivan yksinkertaista. He viittaavat tuoreeseen tutkimukseen, jossa vertailtiin Pelgulinna ja Mustamäen koulujen hiilijalanjälkiä.

Rakennukset ovat laajuudeltaan ja tilaohjelmaltaan jokseenkin identtisiä, mutta edellisen runko on puuta ja jälkimmäisen betonia. Tästä huolimatta Pelgulinna koulun hiilijalanjälki on vain kymmenyksen pienempi kuin Mustamäen koulun, samalla kun sen rakennuskustannukset olivat noin 50 prosenttia suuremmat.

Keskeinen syy tulokseen on energiantuotanto, joka Virossa perustuu edelleen pitkälti öljyliuskeeseen ja muihin fossiilisiin polttoaineisiin. Materiaalien osuus rakennusten kokonaispäästöistä on siten

vain 10–15 prosenttia.

Järvingin mielestä Pelgulinna koulun kaltaisten pioneiritöiden arvo on ennen kaikkea siinä, että ne vievät keskustelua kohti kestävämpiä ratkaisuja. Ekologinen kestävyys pitäisikin ymmärtää paljon laajemmaksi kysymykseksi kuin hiilineutraaliuden saavuttamiseksi tietyn aikarajan puitteissa. Järving ottaa esimerkiksi neuvostoaikaiset elementtitalot, jotka muodostavat edelleen suuren osan Viron asuntokannasta.

”Jos vain korjaamme ne, sementoimme samalla niiden ongelmat. Meidän pitäisi ensin päättää, millaisen tilallisen rakenteen haluamme ja tarkastella hiilineutraaliutta sen kautta.”

”Meillä Virossa kaupunkisuunnittelu ei olekaan vielä päättynyt. Itävallassa tai Alankomaissa voidaan ehkä sanoa, että kaikki on jo riittävän hyvin, ja voimme jatkossa vain korjata olemassa olevaa, mutta meillä on edelleen todellisia ongelmia ratkaistavana”, Alver lisää.

KAUPUNKIMAIISUUTTA ILMAN UUDISRAKENNUKSIA

Yksi virolaisen kaupunkisuunnittelun visaisista kysymyksistä ovat taantuvat pikkukunnat, joista väki muuttaa Tallinnaan ja muihin suurempiin kaupunkeihin. Viron arkkitehtiliitto tarttui

TÖNU TUNNEL

ongelmaan kymmenisen vuotta sitten, ja sen aloitteesta järjestettiin sarja arkkitehtuurikilpailuja korkeatasoisten julkisten tilojen luomiseksi eri paikkakunnille. Monet suunnitelmista saatiin toteutettua Euroopan Unionin rahoituksella.

Arhitekt Must onnistui voittamaan kilpailuista seitsemän, mutta niistä ainoastaan Törvan keskusaukion uudistus Etelä-Virossa on toistaiseksi toteutunut.

Arkkitehtien mukaan taantuvien pikkukuntien haasteena on, että ne tarvitsevat uudenlaisia kaupunkitiloja esimerkiksi kesätahtumia varten, mutta muutos pitäisi saada aikaan ilman uudisrakentamista, jolle ei ole juurikaan taloudellisia edellytyksiä. Törvan keskusta arkkitehdit pyrkivät tuomaan kaupunkimaisuutta soveltamalla **Kevin Lynchin** 1960-luvulla kehittämää teoriaa kaupunkikuvan peruselementeistä, skaalattuna pienen taajaman mitta-kaavaan.

Arkkitehdit pitävät kaupunkitiloista järjestettyjä kilpailuja erinomaisena esimerkkinä siitä, miten Viron arkkitehtiliitto on pystynyt toimimaan muutoksen ajurina ja samalla luomaan jäsenilleen kiinnostavia työtilaisuuksia. Toinen samankaltainen ohjelma on koskenut valtionlukioita, joiden avulla on luotu maan laajuinen, korkeatasoista toisen

asteen opetusta tarjoava kouluverkosto. Monet Arhitekt Mustin suunnittelemissa kouluista ovat tämän ohjelman satoa.

KONTEKSTUALISMIN TOINEN SUKUPOLVI

Työskentely rakennus- ja kaupunkisuunnittelun välimaastossa on ollut tunnusomaista Arhitekt Mustille toimiston perustamisesta saakka. Esimerkiksi heidän suunnittelemissaan koulurakennuksissa toistuva piirre on ulko- ja sisätilan välisen rajapinnan häivyttäminen.

Mustamäen koulun pohjakerros on avointa maisematilaa, joka avautuu vehreälle pihalle suurten lasiseinien kautta, ja Pelgulinan koulun ytimenä on kaupunkiaukiota muistuttava keskusaula. Törvandin monitoimikeskuksessa rakennukset on puolestaan ryhmitelty katosien rajaaman keskusaukion ympärille.

Järving kertoo asenteen juontuvan heidän taideakatemiassa saamastaan koulutuksesta.

”Opetuksessa korostettiin tuolloin urbanistista ja kontekstuaalista lähestymistapaa. Yksi pääopettajistamme oli Otin isä **Andres Alver**, joten edustamme tavallaan tämän lähestymistavan toista sukupolvea virolaisessa arkkitehtuurissa”, hän selittää.

Toiseen sukupolveen kuuluminen

merkitsee tarinallisuuden korostamista rakennusten suunnittelussa. Esimerkiksi Mustamäen koulun inspiraationa oli tietiselokuvien kuvasto.

Unelmatyökykeen kolmikko mainitsee jonkin Tallinnan keskeisen paikan uudistamisen.

”Välitämme todella paljon Tallinnasta, mutta mielestämme muutos eurooppalaiseksi kaupungiksi on tapahtunut liian hitaasti. Siksi meitä kiinnostaa tämän kehityskulun edistäminen kaupungin keskustassa”, Järving selittää.

Arkkitehdit kertovat innoissaan parhaillaan suunnitteilla olevasta merikylpylängstä aivan vanhankaupungin kupeeseen, vuoden 1980 olympialaisia varten rakennetun massiivisen Linna-hallin viereen. Kylpylängän tilaaja on Allas Poolin Helsinkiin toteuttanut Nordic Urban -yhtiö, ja Arhitekt Must voitti sen suunnittelusta järjestetyn arkkitehtuurikilpailun viime vuonna.

”Tallinnan avaamisesta merelle on puhuttu kaksi vuosikymmentä, ja nyt vihdoinkin saimme suunnittelutyön, jonka avulla se voi tapahtua”, Alver sanoo.

”Tehtävä on meille niin tärkeä, että käymme tontilla suunnilleen joka toinen päivä”, Järving lisää. ●

KUVAT: UNIVERSAL PICTURES

The Brutalist kertoo rakentamisesta mutta unohtaa arkkitehtuurin

The Brutalist on suurelta osin mukaansatempaava elokuva – jos pääsee yli siitä, että se ei varsinaisesti kerro arkkitehtuurista tai brutalismista tyylisuuntana.

Teksti HELMI KAJASTE

Piukeimmat brutalismi-
housut jalassa ei kannata
elokuvateatteriin
suunnata.

Tuore elokuvatapaus *The Brutalist* katsoo monessa mielessä menneeseen, mutta näkee sen haluamallaan tavalla.

Elokuva seuraa kuvitteellisen, Unkarin juutalaisen ja Bauhausissa koulutetun arkkitehdin László Tóthin (**Adrien Brody**) yritystä käynnistää elämänsä ja uransa uudelleen Yhdysvalloissa. Paettuaan Euroopasta toisen maailmansodan jälkeistä kaaosta hän tapaa Philadelphiassa serkkunsa kautta rikkaan Harrison Lee Van Buren Seniorin (**Guy Pearce**), joka vaikuttuneena Tóthin näkemyksestä palkkaa tämän suunnittelemaan yhteisökeskuksen Pennsylvaniaan.

Elokuva keskittyy seuraamaan rakentamisen vaikeuksia sekä suunnittelijan ja tilaajan egojen kamppailua, joka yltyy raakuuksiin asti.

The Brutalist jatkaa Amerikan menneisyydestä kertovia suuria tarinoita, joissa kansakunnan mahti rakennettiin työn, hien ja unelmien lisäksi häikäilemättömyydellä ja julmuudella. Ohjaaja **Brady Corbet** kirjoitti elokuvan käsikirjoituksen yhdessä puolisonsa **Mona Fastvoldin** kanssa ja on vaikuttavaa, kuinka rajallisilla resursseilla on saatu aikaan tyylillisesti suuren mittaluokan elokuvaa.

Elokuva on kuvattu 1950- ja 1960-luvuilla käytetyllä VistaVision-tekniikalla, jonka erityisen laaja, spektaakkelimainen kuva aikanaan houkutteli ihmisiä takaisin elokuvateattereihin television yleistyessä. *The Brutalist* onkin parhaimmillaan upeassa kuvauksessaan ja jylhän ravistelevassa musiikissaan. Maisemat tuntuvat suurilta, valaistus herkältä ja kokonaisuus eeppiseltä. Toisaalta aihevalinnasta ja sen käsittelystä johtuen syntyy myös tietty vaikutelma tärkeilevästä tosikkoudesta.

PITKÄT JA TUIMAT ARKKITEHDIT

Pääosaa näyttelevä Adrien Brody tekee taitavan roolisuorituksen ristiriitaisena László Tóthina, joka on yhdistelmä ammattilaisen itsevarmuutta ja muukalaisen varovaisuutta. Amerikkaan siirtyessään Tóth on silminnähden järkyttynyt ja hukassa, mutta alkaessaan suunnitella serkkunsa sisustusyritykselle huonekaluja ja työhuonekirjaston uudistuksen, ammattilaisen kokemus nytkähtää käyntiin hänen sisällään kuin lihasmuistista.

Tóth suunnittelee rikkaalle asiakkaalleen kirjaston, joka on niin elegantti, että kukaan ei tunnu uskaltavan edes astua sisälle huoneeseen. Elokuva tuo esille rakennetun ympäristön suunnitteluun liittyvän tunnereaktioiden kirjon, kun ymmärtämättömän asiakkaan ensimmäinen raivoreaktio muuttuu ihailun kautta kateudeksi, epäluuloksi ja lopulta vaarallisen epämääräisiksi impulsseiksi.

Huvittavasti Brodyn Tóth asettuu osaksi elokuvien pitkien, tummien ja tuimien arkkitehtien jatkumoa. Aiempia tulkintoja ovat tarjonneet muun muassa **Boris Karloff** arkkitehtina ja satanistipappina elokuvassa *The Black Cat* (**Edgar G. Ulmer**, 1934), vimmainen **Gary Cooper** elokuvien kuuluisimpana arkkitehtina *The Fountainhead*issa (**King Vidor**, 1949) sekä **Adam Driver** viime vuonna ilmestyneessä *Megalopoliksessa* (**Francis Ford Coppola**, 2024).

Nämä elokuvien arkkitehdeista ehdottomimmat ovat tietysti miehiä, ja arkkitehtius on keskeinen hahmoja määrittävä ominaisuus. Elokuvat esittävät arkkitehdit itsekeskeisinä ja kohtuuttomina, mutta silti myös näkemyksellisinä taiteilijoina.

Uudemmatkin elokuvat tuntuvat välillä omi-
tuisesti toistavan tätä vanhanaikaista mielikuvaa.

Elokuviissa arkkitehdit esitetään tyypillisesti itsekeskeisinä ja kohtuuttomina, mutta silti näkemyksellisinä taiteilijoina. *The Brutalist* asettuu osaksi tätä jatkumoa.

Erityisesti tuoreen *Megalopoliksen* kritiikitön ihailu koko elokuvan ajan murrosikäisesti käyttäytyvän arkkitehdin tulevaisuusvisualisointia kohtaan hämentää. Nähdäänkö itsekkeinen tuimuus visio-
näärisen taiteilijan merkkinä jopa silloin, kun suunnitellaan nimenomaan muita ihmisiä varten?

TUOREELLA TAVALLA EPÄMIELLYTTÄVÄ

Tuimuudesta huolimatta László Tóthin hahmo *The Brutalistissa* tuntuu myös jossain määrin tuoreelta arkkitehtikuvaukselta. Elokuva näyttää hahmon epämiellyttävässä valossa tavoilla, jotka eivät sovi tuttuun poikkeuksellisen taiteilijan narratiiviin. Vaikka työhön liittyvä oikuttelu esitetäänkin edelleen kunniakkaana vaativuutena, on Brodyn esittämä ylimielinen ketale myös heikko, huumekoukussa ja petollinen. Uudessa vihamielisessä maassa Tóth on viheliäinen selviytyjä.

Unkarinjuutalaisia juuria omaava Brody harjoitteli selviytyjän hahmoa jo elokuvassa *The Pianist* (Roman Polanski, 2002). Siinäkin hänen hahmonsa määritetään ammatin kautta, jota poliittiset myllerrykset ja vainot estävät harjoittamasta.

Molemmat elokuvat esittävät ammattitaidon asiana, jota ei voi koskaan täysin kadottaa. Tauon jälkeenkin kangistuneet sormet osaavat edelleen soittaa, ja uudessa maassakin suunnittelija analysoi ensin ilmansuunnat ja ennakoii sitten budjetin olevan liian tiukka. *The Pianistiin* rinnastettuna on kiinnostavaa nähdä arkkitehtius muusikkouden kaltaisena kansainvälisenä ja mukanaan kannettavana ominaisuutena, ammattilaisen taitona ja ylpeytenä.

The Brutalistin alkupuoli on taitavaa ja mukanaan vievää elokuvakerrontaa. Nopea pako sodan alta venyy kuukausien, vuosien ja lopulta vuosikymmenien pituiseksi oleskeluksi väli-tilassa ja muukalaisena vieraalla maalla. Yli kolme ja puolituntinen elokuva kulkee sulavasti ja flirttailee väliaikoinen menneisyyden spehtaakkelielokuvien kanssa, jotka eivät pelkää ottaa itselleen tilaa.

Toisella puoliskolla ote leviää ja elokuvasta tulee liikkeiltään sekavampi ja sävyltään synkempi. Kerronta alkaa sisältää töksähtäviä summauksia ja aikahyppyjä. Nopeiden selitysten lomassa vilaute-
taan myös joitain kömpelöitä ja aika törkeitä näkemyksiä arkkitehtuurista.

SUUNNITTELIJAN TRAUMA

Rakennustaide esitetään elokuvassa lopulta yllättävän suoraviivaisesti henkilökohtaisen trauman käsittelynä ja ilmaisuna. Kun kiireessä ohimennen vilautetaan, että yhteisöä varten suunnitellun rakennuksen johtoajatus onkin taiteilijan henkilöhistoriaan viittaava kivulias aihe, joka kertoo täysin

eri tarinaa kuin mikä on rakennuksen käyttötarkoitus. Katsoja jää hämmästyksensä kanssa yksin, sillä elokuva ei pysähdy käsittelemään tätä toteamusta mitenkään.

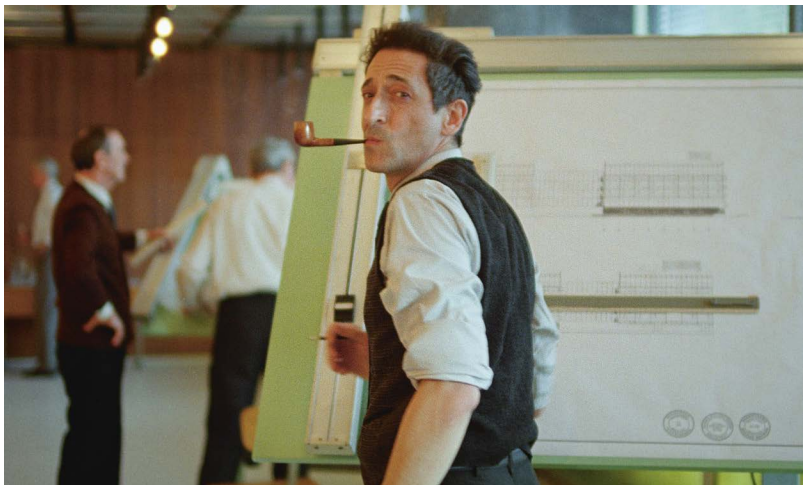
Arkkitehtuurissa synkkiäkin aiheita on käsitelty esimerkiksi holokaustimuseoissa tai muistomerkeissä, mutta suunnittelijan oman trauman ujuttaminen toisen yhteisön rakennukseen on aika käsittämätön ele. Elokuva esittää rakennuksen veistoksena, irrallaan tarkoituksestaan, ja hukkaa mahdollisuudet kuvata arkkitehtuuria taiteena, joka otetaan osaksi elämää.

Käyttöä tai käyttäjiä elokuvassa ei näytetä ja heidän tunnereaktionsa jätetään huomiotta suoraviivaisen rankistelun takia. Voi tietysti ajatella, että elokuvahan voi kuvata moraalisesti arveluttavaa arkkitehdin toimintaa vain nähdäkseen, mitä siitä seuraa, antamatta sille siunaustaan. Tämä olisikin kiinnostava elokuvan aihe.

The Brutalist ei kuitenkaan syvenny arkkitehdin karun motivaation seurauksiin, mikä osoittaa, etteivät elokuvantekijät ole ymmärtäneet Tóthin eleen poikkeuksellisuutta tai sen merkityksiä. Ele esitetään kuin taidokkaan taiteilijan rakennukseen piilottamana oivallisena merkityskerroksena.

”

Nämä elokuvien
arkkitehdeista
ehdottomimmat ovat
tietysti miehiä.

ARKKITEHTUURIN HISTORIA UUSIKSI

Ohjaaja Brady Corbet on kertonut elokuvan saaneen temaattista inspiraatiota **Jean-Louis Cohenin** maailmansodan traumaa arkkitehtuurissa käsittelevästä kirjasta *Architecture in Uniform* (2011). Corbet on todennut, ettei elokuva perustu keneenkään tiettyyn arkkitehtiin, mutta juonellista innoitusta on ammennettu **Hilary Thimmeshin** kirjasta *Marcel Breuer and a Committee of Twelve Plan a Church: A Monastic Memoir* (2011), joka kuvaa samankaltaisen rakennusprojektin mutkikasta etenemistä.

The Guardianin arkkitehtuurikriitikko **Oliver Wainwright** onkin kritisoinut, että koska elokuva niin selkeästi perustuu Thimmeshin kirjaan ja viittaa myös Unkarin juutalaista syntyperää olevan Breuerin tunnistettaviin putkihuonekaluihin, poikkeamat muissa keskeisissä asioissa muodostuvat ongelmiksi. Kriitikoiden mielestä elokuva esittää väärin monien Yhdysvaltoihin emigroituneiden ja menestyneiden arkkitehtien kokemuksen ja ammattimaisuuden ja yrittää kirjoittaa arkkitehtuurin historiaa osaksi uudestaan omituisilla tavoilla.

Tóthin elokuvassa piirtämät rakennukset ja huonekalut on suunnitellut lavastaja **Judy Becker**, joka on ottanut mallia Breuerin lisäksi useista muista todellisen maailman esikuvista, kuten **Louis Kahnista**, **Paul Rudolphista** ja **Tadao Andosta**. Rajallinen budjetti voi ymmärrettävästi selittää osan lavastuksellisista ratkaisuista, mutta aiheen käsittelyn yleistä rajoittuneisuutta se ei kuitenkaan selitä.

On erikoista ohjaajalta ryhtyä tekemään elokuvaa arkkitehtuurista nimeä myöten ilman, että perehtyy aiheeseen kevyttä tapailua syvemmälle. Merkittävä osa elokuvasta kiertyy rakennuttamisprojektin

ympärille, mutta *The Brutalist* on lopulta kiinnostuneempi arkkitehdista kuin arkkitehtuurista. Rakennus toimii mahdollisuutena kuvata tärkeää taiteellista projektia ja tinkimätöntä taiteilijaa sen takana.

Ei tarvitse kauaa miettiä, luodaanko tässä mahdollisesti yhteyttä arkkitehdin ja elokuvaohjaajan välille.

TARINA ULKOPUOLISUUDESTA

Maailmalla monet elokuvan nähneet arkkitehdit ovat repineet pelihousunsa, ymmärrettävistä syistä. On hemmetin harmillista, että tehdään vetoava elokuva, joka kuitenkin näyttää itselle tutun aiheen ymmärtämättömällä tavalla.

The Brutalist ei onnistu viemään tarinaansa maaliin onnistuneesti, mutta suurelta osalta se on mukaansatempaava elokuva. Jos pääsee yli siitä, että elokuva ei varsinaisesti kerro arkkitehtuurista, brutalismista tyylisuuntana tai modernista arkkitehtuurista muuttuvan maailman materialisoitumisena, voi tunnustella, mitä se kertoo rakentamisesta ja vallasta.

Piukeimmat brutalismi-housut jalassa ei siis kannata elokuvateatteriin suunnata, mutta elokuva tarjoaa kuitenkin tarinan sodan traumaista, sopeutumisesta ja ulkopuolisuudesta, joka saa miettimään, mitä taitoja ja kokemuksia itse kantaa mukanaan. Upean VistaVision-kuvauksen takia *The Brutalist* kannattaa mennä katsomaan elokuvateatteriin mahdollisimman ison valkokankaan ääreen. ●

Vas. Elokuvan pääosassa nähdään Adrien Brody, joka voitti roolistaan parhaan miespääosan Oscar-palkinnon.

Ylh. *The Brutalist* on kuvattu 1950- ja 1960-luvuilla käytetyllä VistaVision-tekniikalla, jonka erityisen laaja ja näyttävä kuva aikanaan houkutteli ihmisiä takaisin elokuvateattereihin television yleistyessä.

Kirjoittaja on arkkitehti, joka viimeistelee Aalto-yliopistossa väitöskirjaa arkkitehtuurin ja elokuvan suhteista.

Julkisten hankintakäytäntöjen parantaminen on kaikkien etu

EU:n hankintadirektiivi suosittelee asiantuntijapalveluiden – myös arkkitehtisuunnittelun – hankinnassa laadun painottamista hinnan sijaan. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että tilaajat kokevat lain velvoittavan halvimman tarjouksen valitsemiseen, kirjoittaa Arkkitehti-toimistojen liiton asiantuntija Roni Koski-Tuuri.

Teksti RONI KOSKI-TUURI

Julkisen sektorin toimijat muodostavat merkittävän osan suomalaisten arkkitehti-toimistojen asiakaskunnasta, ja valtaosa toimeksiannoista perustuu julkisiin hankintoihin. Sen lisäksi julkinen sektori tuottaa monet niistä tiloista ja rakennuksista, joissa ihmiset työskentelevät, kasvavat ja viihtyvät. Julkisten hankintojen vaikutus yhteiskuntaan on siis merkittävä. Suunnittelun rooli näissä hankkeissa on tärkeä ja sillä luodaan perusta hankkeille.

Siitä huolimatta suunnittelupalveluiden hankinnoissa ilmenee rimanalituksia yksi toisensa jälkeen. Arkkitehtitoimistojen liitto ATL:n tietoon tulee enenevissä määrin kehoja tai jopa hankintalain vastaisia hankintoja. Ilmiö on selvä viesti siitä, että arkkitehtialan toimijoiden näkökulmasta julkisten hankintojen käytännöt ja tarjouspyyntöjen vaatimukset eivät palvele tarkoitustaan parhaalla mahdollisella tavalla.

Yleisimmin käytetyt hankintakriteerit – ja niiden vähäisyys – johtavat liian usein tilanteeseen, jossa valituksi tulee epärealistisen alhainen suunnittelutarjous tai tarjouspyynnön kriteerit eivät muutoin tue laadukkaan suunnittelun tilaamista ja tarjoajien tasapuolista kohtelua. ATL:ssa tehdään jatkuvasti työtä huonojen käytäntöjen kitkemiseksi huomauttamalla hankinnantekijöitä epäkohdista. Tavoitteena on lisätä tilaajien ymmärrystä siitä, mitä laadukkaan arkkitehtisuunnittelun hankinnassa tulisi huomioida.

EU:n hankintadirektiivi suosittelee laatu-painotteisia kriteereitä hinnan sijaan, erityisesti asiantuntijapalveluissa, jotta valinnat perustuisivat niiden pitkäaikaisiin hyötyihin, innovatiivisuuteen ja laatuun – ei ainoastaan hintaan. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että hankinnantekijät kokevat lain velvoittavan halvimman tarjouksen valitsemiseen, vaikka hankintalaki pyrkii ohjaamaan kokonaistaloudelliseen ajatteluun, joka tarkoittaa parasta mahdollista hinta-laatu-suhdetta.

Laadun arviointi jää kuitenkin hankinnoissa usein juhlapuheen tasolle ja näennäisellä laatuvertailulla peitetään se, että valintaperuste on todellisuudessa halvin hinta. Tämä johtaa siihen, että usein tarjouskilpailun voittaa alihintainen tarjous, joka ei mahdollista edes välttämätöntä suunnittelua hyvällä laadulla.

Alihintaisen tarjouksen hyväksyminen voi pahimmillaan vaarantaa koko hankkeen laadun. Julkisilla varoilla yhteistä kansallista omaisuutta suunniteltaessa tulisi vaakakupissa painaa muikin kuin hinta.

ARKKITEHTISUUNNITTELUN hankinta vaatii tilaajalta osaamista. Tilaja ostaa asiantuntemusta, suunnitteluresurssia ja arvonalisää, ja lopputulos riippuu siitä, kuinka paljon suunnitteluun voidaan panostaa. On sanomattakin selvää, että epärealistisen alhaisella hinnalla tilaaja ei voi saada parasta mahdollista asiantuntijuutta eikä riittäviä resursseja. Tulisikin ymmärtää, että suunnittelu on aina investointi tulevaisuuteen – mitä vähemmän sijoittaa nyt, sitä vähemmän se tuottaa pitkällä aikavälillä.

Tilaajan tavoitteiden selkeä määrittely on laadun lähtökohta ja laadukkaan suunnittelun edellytys. Teknisten laatukriteerien avulla arvioidaan, että tarjoajalla on riittävä kokemus ja kyky projektin läpiviemiseen. Niiden lisäksi tulisi kiinnittää

Suunnittelu on aina investointi tulevaisuuteen – mitä vähemmän sijoittaa nyt, sitä vähemmän se tuottaa pitkällä aikavälillä.

huomiota työmääräarvioon, jotta voidaan varmistua riittävästä panostuksesta palvelun tuottamiseksi. Olisi tärkeää, että myös tilaaja hahmottaisi, mikä on kussakin hankkeessa suunnitteluun tarvittava aika.

Yleinen virhe hankinnantekijältä on antaa kaikille tarjoajille samat laatupisteet, jolloin kilpailutus muuttuu hintakilpailuksi. Jos laatua arvioidaan riittävän monella kriteerillä, hajontaa syntyy väistämättä. Mikäli eroja ei saada aikaiseksi, laatu-arviointi on tehty väärin.

Ongelmallista on myös hankinnantekijöiden oletus, että vain kouluja suunnitellut osaa suunnitella kouluja tai museota suunnitellut museota. Tällainen ajattelutapa on hankinnoissa pikemminkin sääntö kuin poikkeus ja kertoo enemmän tilaajan osaamattomuudesta kuin todellisuudesta. Pahimmillaan se rajaa pois osaavia suunnittelijoita.

Hyvä nyrkkisääntö voisikin olla, että aina on parempi pisteyttää kuin rajata. Arkkitehdin ammatin kuuluu olennaisesti kyky soveltaa erilaista osaamista, tietoa ja kokemusta erilaisiin hankkeisiin, rakennustyyppistä riippumatta. Jos täydellinen vastaavuus kuitenkin on oleellista, vertailukelpoisuutta tulisi arvioida rakennustyyppin sijaan teknisten kriteerien perusteella. Jos on suunnitellut peruskouluja ja päiväkotia, osaa todennäköisesti suunnitella myös lukioita.

Yleisesti ottaen hankinnoissa olisi suotavaa jättää referenssien soveltuvuuden perustelu osittain tarjoajalle. Tarjoaja voisi tällöin esittää sellaisia referenssejä, jotka toimivat hankinnan kohteen osalta esimerkkeinä aikaisemmista onnistumisista – näytönä suunnittelun laadusta.

Myös referenssikohteiden vaatiminen suhteettoman lyhyeltä ajalta on omituista, sillä arkkitehdin osaaminen ja kokemus eivät katoa muutamassa vuodessa. Suunnittelun laatu perustuu pitkälti kokemuksen karttumiseen. Siksi onkin epäselvää, mihin oletus osaamisen vanhenemisesta perustuu. Muutaman vuoden aikaikkuna on lisäksi erittäin altis suhdanteiden vaihtelulle, kuten viime vuosina on nähty, eikä valmistuneita kohteita välttämättä kerry lyhyessä ajassa. Se ei kuitenkaan tarkoita, että suunnittelijoiden osaaminen katoaisi.

ARKKITEHTISUUNNITTELU perustuu parhaimmillaan uusien, parempien ratkaisujen kehittämiseen. Innovaatioiden tulisi olla paitsi tilaajan myös yhteiskunnallinen intressi – mutta miten se näkyy hankinnoissa? Olisi ehdottoman tärkeää hyödyntää julkisten hankintojen valtavaa potentiaalia kehityksen moottorina, sillä hankinnat ovat ratkaisevan tärkeässä asemassa myös innovaatioiden edistämiseksi.

Kun katsotaan rakennushanketta kokonaisuutena, suunnittelun hinta on vain hyvin pieni osa, muutamia prosentteja, sen kokonaiskustannuksista, mutta suunnittelun vaikutus koko hankkeeseen ja yhteiskuntaan on merkittävä. Laadukas suunnittelu edellyttää kuitenkin aikaa, osaamista ja kunnianhimoisia tavoitteita.

Halvimman tarjouksen valintaa perustellaan usein veronmaksajien etuna, mutta vain harva puolustaa pitkälle tähtäävää taloutta, ekologisuutta ja kuntalaisten oikeutta laadukkaaseen elinympäristöön. Kaiken tämän tulisi painaa julkisten hankintojen päätöksenteossa.

Suunnittelua hankkiessaan tilaajan tulisi aina pysähtyä miettimään, mitkä asiat tukevat reilua ja kannattavaa kilpailua, hyvien suunnittelutarjousten tekemistä ja onnistuneiden hankkeiden toteuttamista. Lisäksi hankinnantekijöiden tulisi hyödyntää hankintalain mahdollistamia menettelytapoja monipuolisemmin ja käyttää kussakin hankinnassa siihen sopivinta menettelyä.

Julkisten hankintakäytäntöjen parantaminen on kaikkien etu ja laadukkaan suunnittelun tuottama hyöty on kaikkien oikeus. Suomessa on tehty lukuisia onnistuneita julkisia hankintoja, ja parhaiden käytäntöjen levittäminen olisikin ensiarvoisen tärkeää. Ajassa, jossa resursseja ei ole tuhlettavaksi, on taloudellisesti, ekologisesti ja inhimillisesti kannattavampaa tehdä kerralla hyvää ja kestävää.

Jokainen hankinta on mahdollisuus. ●

Kirjoittaja työskentelee asiantuntijana arkkitehtina Arkkitehtitoimistojen liitossa.

Kun ovelta vaaditaan mahdottomia

KOSTEUS • KEMIKAALIT • MIKROBIT
ISKUT JA RASITUS • AIKA

MUOVILAMI OY
Kovaan rasitukseen tarkoitettuja LAMI-ovia lähes
60 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla!
www.lamidoors.com

Lataa BIM-objektit
ja tutustu ovien
muunneltavuuteen
kotisivuillamme!

TAKUU
25
VUOTTA

ALAKEN VEDEN- JA KOSTEUDENKESTÄVYYSOSASTA LAHETYSKÄYNTI

EMISSION CLASS FOR BUILDING MATERIALS
M1

SINCE 1966

GRP - DOORS®
LAMI

Vaikuttamistyö pitää toivoa yllä

Arkkitehti Arvind Ramachandran kirjoitti ulkomaalaistaustaisille arkkitehdeille oppaan Suomen työelämästä. Hänestä suomen kielen taitoa painotetaan kansainvälisten osaajien rekrytoinneissa liikaa, sillä parhaiten kieltä oppii töitä tekemällä.

Teksti ANNI VARIS

”Tuntuu etuoikeutetulta herätä aamulla ja stressata töistä eikä työttömyydestä”, arkkitehti **Arvind Ramachandran** kertoo kuulumisistaan haastattelun aluksi.

Ramachandran työskentelee erityisuunnittelijana Helsingin kaupungin tilapalvelussa, joka vuokraa kaupungin tiloja erilaisille toimijoille ja edistää kaupunkilaisten osallistamista kaupunkisuunnitteluun.

Ramachandran on iloinen, että voi tehdä merkityksellistä työtä, vaikka alalla on hankala työllisyystilanne.

”Olen tekemisissä rakennetun ympäristön kanssa, vaikka en enää suunnittele rakennuksia.”

Ramachandran valmistui arkkitehdiksi synnyinmaassaan Intiassa Chennai arkkitehtikoulusta vuonna 2010. Sen jälkeen hän muutti Ruotsiin opiskelamaan kaupunkisuunnittelua ja valmistui maisteriksi vuonna 2012.

Sieltä hän siirtyi Ouluun tekemään arkkitehtuurin maisteriopinnut.

”Suomessa oli Ruotsista katsottuna vahvempi arkkitehtuurikulttuuri, ja halusin tutustua siihen sekä saada uusia kokemuksia”, Ramachandran kertoo.

Opiskeluaikana hän oli puolen vuoden ajan vaihdossa Bergenissä, Norjassa, sekä teki kesätöitä Arkkitehtuuritoimisto B&M:lle, josta hän sai työpaikan heti valmistuttuaan Oulun yliopistosta vuonna 2015.

”Minun ei tarvinnut lähettää satoja hakemuksia ja odottaa pitkään vastauksia, mitä kansainväliset osaajat joutuvat ikävä kyllä usein tekemään. Sattui hyvin, että toimistolla oli iso sairaalahanke, joka työllisti monet meistä vuosiksi.”

Saatuaan töitä Ramachandran päätti jäädä Suomeen ja opetella kielen.

Sairalahanketta tehtiin yhdessä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin HUSin kanssa, ja kaikki viestittely käytiin suomeksi.

”Olin silloin toimiston ainoa ei-suomenkielinen arkkitehti. Kielen oppimisessa auttoi se, että kaikki muut puhuivat suomea.”

Ala on kansainvälistynyt, mutta suomen kieli tuntuu olevan edelleen pakollinen vaatimus työpaikoilla. Vaikka Ramachandran itse puhuu nykyään erinomaista suomea, hän kritisoi sitä, että korkeaa kieliosaamista vaaditaan paikoissa, joissa sitä ei välttämättä edes tarvita.

”Suomi ei ole kieli, jota voi oppia vain kuuntelemalla ja käymällä kielikursseilla. Oppiminen on paljon nopeampaa työympäristössä. Kielivaatimusten suhteen voitaisiin ehdottomasti olla joustavampia, jos haettavassa tehtävässä ei kirjoiteta lakisääteisiä tekstejä. Kyllä ihmiset ymmärtävät toisiaan.”

UUDEN alussa Ramachandran sai valmiiksi kansainvälisille arkkitehdeille tarkoitetun oppaan Suomen työelämästä. Opa on julkaistu Arkkitehtiliiton verkkosivuilla. Idea oppaasta syntyi, kun Ramachandran auttoi Arkkitehtuuritoimisto B&M:llä kansainvälisiä kollegoita virallisten asioiden hoitamisessa.

”Entinen pomoni **Jussi Murole** huomasi, että Ruotsissa oli tehty tällainen opas ja kysyi, haluaisinko tehdä samanlaisen. Lähetin apurahahakemuksen oppaan tekemisestä Safalle ja se hyväksyttiin”, Ramachandran kertoo.

Oppaaseen on koottu perustietoa liitoista ja työttömyyskassasta, mutta Ramachandran käytti apuna myös omia kokemuksiaan. Hän halusi nostaa esille realiteetteja, joita erityisesti Suomeen Euroopan ulkopuolelta muuttavat arkkitehdit kohtaavat.

Oppaan lisäksi Ramachandran on ollut mukana perustamassa kansainvälisille arkkitehdeille tarkoitettua ryhmää LinkedInissä. International Architects in Finland -ryhmässä on jo yli 250 jäsentä. Yhteisö tarjoaa vertaistukea käytännön

”

Kielivaatimusten suhteen voitaisiin ehdottomasti olla joustavampia, jos haettavassa tehtävässä ei kirjoiteta lakisääteisiä tekstejä.

kysymyksissä ja järjestää esimerkiksi etätapaamisia, joissa luetaan arkkitehtuuriaiheisia kirjoja yhdessä suomeksi.

”Suomessa on satoja ulkomaalaistaustaisia arkkitehteja ja vain murto-osalla heistä on töitä. Vaikka alalla on haastavat ajat, julkiselta puolelta eläköityy paljon arkkitehteja. Miten saamme uusia ihmisiä töihin, jos emme nyt jo anna heille mahdollisuuksia? Kaupunginarkkitehtia ei synny päivässä.”

RAMACHANDRAN aloitti Tekniikan akateemisten TEKin Työelämän arkkitehtiraati TARin johtokunnan puheenjohtajana viime vuonna. Arkkitehtiraati edustaa TEKissä arkkitehteja, mutta sen toiminta ei ole monelle tuttua.

”Teemme paljon taustatyötä, joka ei näy suoraan ulkopuolisille”, Ramachandran sanoo. ”Esimerkiksi nyt kun työehtosopimusneuvottelut ovat käynnissä, käymme läpi palkkatilastoja ja keskustelemme TEKin valiokuntien kanssa. Yritämme parantaa arkkitehtien työolosuhteita.”

Liitoissa vaikuttamisen lisäksi Ramachandran on ollut mukana Helsingin kaupungin päätöksenteossa, viimeimpänä kaupunginvaltuustossa vasemmistoliiton varavaltuutettuna syyskuusta 2024 lähtien sekä ehdokkaana tämän kevään kuntavaaleissa. Mikä motivoi vaikuttamistyöhön?

”Aktiivisuus on tapa pitää toivoa yllä ja olla mukana muutoksessa. Suomi on moninaistuva yhteiskunta, mutta ulkomaalaistaustaisten onnistumiseen liittyviä haasteita ei ratkaista pelkän ay-liikkeen tai kuntapolitiikan kautta, vaan tarvitaan jokaista ja kaikilta tasoilta.” ●

Arvind Ramachandran toivoo lisää joustavuutta kansainvälisten arkkitehtien rekrytointeihin. ”Miten rakennamme kestävää yhteiskuntaa, jos vain tietynlaisella taustalla pääsee töihin?” Ramachandran kysyy. Ramachandran kuvattiin Kontulan ostarilla Helsingissä.

Kiasman luonnoksia esillä Berliinissä

Berliinin Tchoban-säätiön museossa on esillä Steven Hollin piirustuksia ja akvarelleja, joukossa myös Kiasman luonnoksia. Suomessa Holl on tunnettu erityisesti läheisestä suhteestaan Alvar Aallon töihin.

Berliinin Prenzlauer Bergiin vuonna 2013 avatussa Tchoban-säätiön museossa on vuosittain esillä kolme arkkitehtuuripiirtämiseen liittyvää näyttelyä. Nyt arkkitehtuurigalleristi **Kristin Feireiss** on kuratoinut museoon katsauksen arkkitehti **Steven Hollin** piirustuksista ja akvarelleista.

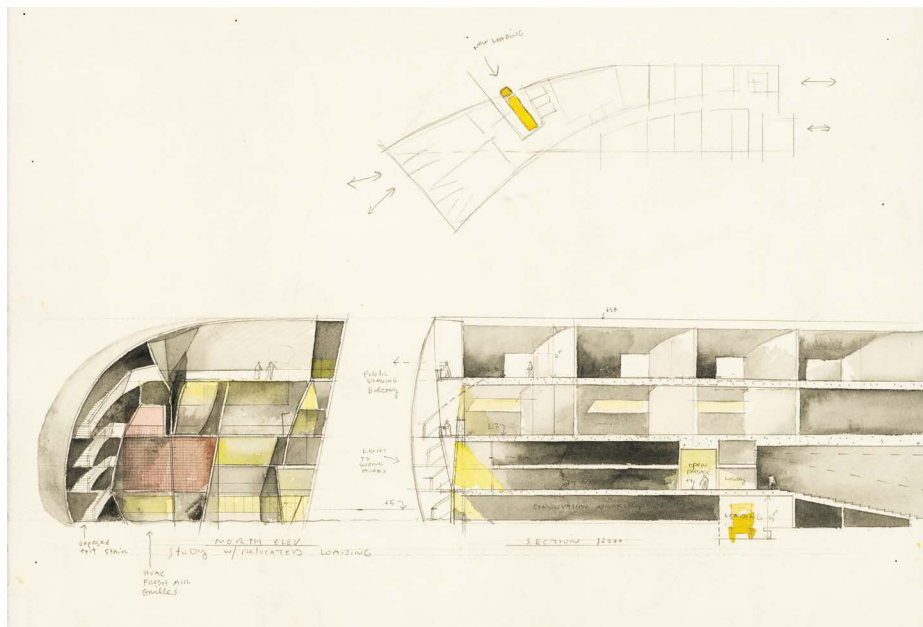
Arkkitehtuurimaailmassa yhdysvaltalainen Holl tuli tunnetuksi vuonna 1988 voittamalla Amerikan muistokirjaston laajennuskilpailun Länsi-Berliiniin. Seuraavana vuonna murtui Berliinin muuri, eikä laajennusta koskaan toteutettu.

Helsingin nykytaiteen museo Kiasma (1998) merkitsi Hollille lopullista läpimurtoa, joka toi töitä muualtakin maailmasta. Taka-Töölöön viime vuonna valmistunut Meander-asuinrakennus on taas Hollin mukaan kunnianosoitus **Alvar Aallolle**.

Suomessa Holl onkin tunnettu läheisestä suhteestaan Aallon töihin. Jo opiskeluaikoinaan hän tutustui Oregonissa sijaitsevaan, Aallon suunnittelemaan Mount Angelin luostarin kirjastorakennukseen. Suomessa hän sanoo vierailleen **Elissa Aallon** luona ja käyneensä ”liki kaikissa” Aallon suunnittelemissa rakennuksissa. Hollille myönnettiin vuonna 1998 arvostettu Alvar Aalto -mitali.

Holl on tehnyt urallaan noin 55 000 luonnosta, joista vain pieni osa on esillä Tchoban-museon näyttelyssä. Piirrokset ja akvarellit ovat Hollille keskeisiä ajattelun ja suunnittelun välineitä, tapa kehittää ja argumentoida ideoita.

Hollin luonnokset, piirrokset ja akvarellit on asetettu näytteille kahteen eri kerrokseen. Alimmassa näyttelytilassa olevat työt ovat pääasiassa mustavalkoisia ja esittelevät suunnitelmia, joita ei koskaan ole toteutettu. Poikkeuksen tekevät Kiasman luonnokset. Esillä on muun muassa Amerikan muistokirjaston laajennuksen (1988), Milanon Porta Vit-

Steven Hollin leikkausluonnos vuodelta 1993 kuvaa nykytaiteen museo Kiasman tilarakennetta.

STEVEN HOLL

torian metroaseman (1986) ja Venetsian Palazzo del Cineman (1990) luonnoksia.

Toisen kerroksen piirrokset on tehty jo toteutettuja tai vielä rakenteilla olevia projekteja, kuten Ostravan konserttitaloa, varten. Näissä luonnoksissa on käytetty akvarellien tai vesivärien avulla runsaasti värejä. Esiteltyjä projekteja ovat muun muassa Franklin & Marshall Collegen kuvataidekeskus Pennsylvaniassa (2020), Pennsylvanian yliopiston opiskelijoiden esityskeskus Philadelphiassa (2023-) ja Hollin alkua-uran työ Pyhän Ignatiuksen kappeli Seattlessa (1997).

Meander-asuinrakennuksen luonnoksia ei kuitenkaan, syystä tai toisesta, ole kelpuutettu näyttelyyn mukaan.

Merkittävän osan näyttelyssä saa Rhi-nebeckin ”kampus” New Yorkin lähellä. Se koostuu viidestä eri rakennuksesta tai mökistä, joista yksi toimii Hollin arkistona. Round Lake Hut -nimisessä mökissä, jossa on vain yksi huone ja yksi

pöytä, puolestaan syntyvät Hollin piirrokset ja akvarellit.

Näyttelyn yhteydessä julkaistiin 208-sivuinen katalogi, jossa Kiasma saa laajasti huomiota. Katalogin tekijä ovat kirjoittaneet Steven Holl itse, kuraattori Kristin Feireiss, roomalainen arkkitehti ja tutkija **Diana Carta** ja Tchoban-säätiön ja arkkitehtuuripiirrosten museon perustaja arkkitehti **Sergei Tchoban**.

Tchoban-säätiö jatkaa näyttelytoimintaansa korkealla kansainvälisellä tasolla – olihan siellä vuonna 2023 Alvar Aallon Saksan piirrosten näyttelykin. *Drawing as Thought* on yksi lisä tähän maailmanluokkaan.

MARKKU RAINER PELTONEN

Steven Holl – Drawing as Thought -näyttely 4.5. asti Berliinissä Tchoban-säätiön arkkitehtuuripiirustusten museossa Museum für Architekturzeichnung.

safa.fi/kilpailut

ARKKITEHTUURI- KILPAILUT

Yleiset kilpailut

31.1. – 29.4.2025

10.2. – 6.6.2025

3.3. – 29.6.2025

Härmälän asuin- ja leirintäalue, Tampere
Uusi arkkitehtuuri- ja designmuseo, 2. vaihe
Europan 18: Lahden Urheilukeskus ja
Turun Vähäheikkilä

Kutsukilpailut

12.2. – 12.5.2025

31.3. – 19.5.2025

3.3. – 13.6.2025

7.4. – 17.6.2025

Kukkulan aloituskortteli, Jyväskylä
Hämeenlinnan uusi keskusseudakuntatalo
Sorin alue, Tampere
Jätkäsaaren asuinkortteli 20084, Helsinki

Muut

5–9/2025

Aseman koulun kortteli, Hyvinkää,
suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu

Harkitsetko kilpailun järjestämistä?

Tutustu tilaajille suunnattuun verkkosivuun
osoitteessa arkkitehtuurikilpailut.fi

Vuoreksen keskusta uudistuu

Tampereen Vuoreksen keskustan arkkitehtuurikilpailun kärkiteema oli kestävyys. Luo arkkitehtien voittajaehdotus on kunnianosoitus Vuoreksen alkuperäiselle idealle, voittajatiimi kertoo.

Teksti PIPSA PENTTINEN

Tampereen Vuoreksen keskustakorttelien yleisen kilpailun ensimmäisen palkinnon sai Luo arkkitehdit. Kilpailuvoitto oli heille kolmas vuoden sisään: toimisto sai ykköspaikan myös lin keskustan rannan alueen yleisessä kilpailussa ja Raision keskustan kutsukilpailussa.

Vihreä vuo -voittajaehdotuksen tekijätiimiin kuuluivat Luo arkkitehtien osakkaat **Riikka Kuittinen**, **Mikko Kämäräinen**, **Miia Mäkinen** ja **Virve Väisänen**. Avustajana oli **Nelly Isopahkala**.

Vuoreksen keskusta on alkujaankin rakentunut arkkitehtuurikilpailun pohjalta. Asemakaava perustuu **Esa Kankaan** ja **Johanna Vuorisen** kilpailuvoittoon vuodelta 2004.

Alue ei ole kuitenkaan toteutunut loppuun asti, vaan keskustakorttelit ovat jääneet kesken. Kilpailuohjelman mukaan asemakaavassa on nykytarpeisiin nähden ylisuuria varauksia esimerkiksi liikeraken-

tamiselle, mutta alueelta puuttuu asukkaiden kaipaamia palveluita. Kilpailun tarkoituksena oli suunnitella keskus uusiksi ja muodostaa siitä alueen sydän.

Virve Väisäsen mukaan heidän työnsä on kunnianosoitus alkuperäiselle Vuoreksen idealle.

”Kangas & Vuorisen ehdotus oli mieleenpainuva, harva kilpailuehdotus on jäänyt niin erityisenä muistiin”, hän sanoo.

Riikka Kuittinen kertoo tutustuneensa muihin kilpailuehdotuksiin, kun ne julkaistiin sisäänjätön jälkeen.

”Ehdotuksemme tuntui olevan ainoa, joka tarttui Kangas & Vuorisen ideaan isoista organisista muodoista, jotka yhdistävät viheralueet toisiinsa. Pyrimme jatkamaan orgaanista muotoa mahdollisimman ehjänä.”

Miia Mäkinen mukaan kilpailu erosi perinteisistä aluesuunnittelukilpailusta, koska tehtävä liikkui rakennus- ja

Vuoreksen keskustakorttelien arkkitehtuurikilpailu

50 ehdotusta

1. palkinto

Vihreä vuo / Luo arkkitehdit

2. palkinto

Solina / Elina Ahdeoja, Mika Saarikangas, Mikko Siltanen

3. palkinto

Vuoreksen huippu / Arkkitehtitoimisto Noan

Lunastukset

Cor / Arkkitehtitoimisto Karin Krokfors
Räskykatot / Elina Jaara, Aki Markkanen

Kunniamaininta

Humu / Essi Nisonen, Joona Lukka

SAFA-tuomarit

Riina Palva, Iines Karkulahti

Vas. Luo arkkitehdit voitti Tampereen Vuoreksen keskustakorttelin yleisen kilpailun ehdotuksellaan Vihreä vuor.

Oik. Kilpailussa suunniteltiin Tampereen Vuoreksen keskus uusiksi. Luo Arkkitehtien tavoitteena oli suunnitella Vuoresaukio mahdollisimman toimivaksi ja viihtyisäksi.

Alh. Voittajaehdotuksessa alueelle on sijoitettu pien- ja kerrostalorakentamista neljään pääkortteliin, joilla on omat teemansa.

aluesuunnittelun välimaastossa.

”Suunniteltavana oli enemmän korttelisto kuin alue. Olemassa oleva ympäristö rakennuksineen antoi reunaehdot ratkaisuille.”

Luo arkkitehtien tavoitteena oli eheyttää kaupunkitilaa ja suunnitella aiemmin toteutumatta jäänyt Vuoresaukio alueen keskiosassa mahdollisimman toimivaksi ja viihtyisäksi.

”Aukiomme on aika laaja, mutta se sisältää eri luonteisia tiloja, paljon vihreää ja varjoisia paikkoja, jotka sopivat monenlaiseen oleskeluun”, Väisänen sanoo.

Mikko Kämäräinen kertoo, että pääkadun varren arkkitehtuuri vastaa enemmän ”ympäristön temppeuja”, mutta peremmälle ja sisäpihoille on luotu uutta.

Voittajatiimi sijoitti alueelle pien- ja kerrostalorakentamista neljään pääkortteliin, joilla on omat teemansa.

”Emme käyttäneet kaikkia rakennuspaikkoja, vaan jätimme osan pieniksi lähimetsiköiksi”, Kämäräinen lisää. Lähiluonnon säilyttäminen oli kädenojennus vanhoille asukkaille ja vaikuttaa myös alueen monimuotoisuuteen, Kämäräinen sanoo.

URAAUURTAVA KAUPUNGINOSA

Väisäsen mielestä kilpailu sopi kestävyysratkaisujen pohdintaan alueen rajauksen, mittakaavan ja kontekstin osalta.

”Alue on riittävän iso, jotta ideoita voi miettiä systeemien tasolla, mutta myös viedä niitä konkretiaksi korttelimittakaavassa.”

Vuoreksessa pilotoitiin jo 2000-luvulla uusia kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja.

”Se on aikanaan ollut urauurtava kaupunginosa, jossa ensimmäistä kertaa kokeiltiin esimerkiksi hulevesien käsittelyä, joka on nykyään arkipäivää maankäytön suunnittelussa”, Väisänen sanoo.

Luo arkkitehdit halusivat jatkaa ideaa.

”Esimerkiksi pihoja on jätetty maa-varaisiksi, jolloin voidaan istuttaa oikeasti isoja puita ja käsitellä hulevesiä”, Kuittinen kertoo. Olennaista oli ottaa kestävyys huomioon käytännössä kaikissa asioissa.

”Nyt oli mahdollista ehdottaa monipuolisia ratkaisuja, kun mentiin aluesuunnittelussa aivan rakennusmateriaaleihin saakka. Silloin kestävyys ei ole riippuvainen yhden asian toteutumisesta, vaan tapoja luoda kestävyttä on monia”, selittää Mäkinen.

Väisänen kertoo vaikuttuneensa viime syksyn ATL Meet -tapahtumassa puhuneen **Sofie Pelsmakersin** ajatuksesta, ettei yhdessä kohteessa voi enää käsitellä vain yhtä kestävyysteemaa, vaan on ratkottava kaikkia kestävyteen liittyviä asioita yhtä aikaa.

”Mietin, että on otettava haaste vastaan ja ajateltava kestävyttä kokonaisvaltaisesti.”

KOLME KILPAILUA, KOLME VOITTOA

Kolmannen kilpailuvoiton myötä on kysytävä Luo arkkitehteilta: Mikä on salaisuutenne?

”Muistan sanoneeni Arkkitehtiutisten haastattelussa syksyllä 2023, että tässä suhdanteessa voi nähdä sen positiivisen puolen, että on aikaa tehdä esimerkiksi

”

Emme käyttäneet kaikkia rakennuspaikkoja, vaan jätimme osan lähimetsiköiksi.

kilpailuja, ja sehän menikin sitten hyvin!” Kuittinen iloitsee.

”Ei sitä voi yhteen asiaan kiteyttää, mutta lähestymme jokaista tehtävää sen ehdoilla ja mietimme tarkasti, mitä haetaan ja vastaamme juuri siihen kysymykseen”, pohtii puolestaan Väisänen.

Luo arkkitehdit täytti viime vuonna kymmenen vuotta. Karttunut kokemus vaikuttaa osakkaiden mukaan myös kilpailumenestykseen. Väisäsen mielestä kokemuksen myötä on helpompaa löytää vastauksia suunnittelukysymyksiin.

”Yhteistyömme alkaa olla yhteenhioutunutta”, sanoo Kuittinen.

”Tehdään napakalla porukalla ja hyvällä filiksellä”, Kämäräinen lisää.

”Emmekä me tee enää yötöitä, vaan osaamme nykyään ihan hyvin aikatauluttaa”, sanoo Mäkinen.

”Se on tässä ihanaa, että pääsee aina uuden ongelman kimppuun!” kiteyttää Virve Väisänen. ●

Tutustu tekijätietoihin ja arvostelupöytäkirjaan Safan kilpailukalenterissa safa.fi/kilpailut

Kauan odotettu kaupungintalo

Kurikan uuden kaupungintalon suunnittelukilpailun voittanut Hannu Louna halusi talosta sekä arvokkaan että helposti lähestyttävän.

Teksti SILJA YLITALO

Kurikan kaupungintalon tai tuttavallisemmin Kurikkatalon suunnittelusta järjestetyn yleisen arkkitehtuurikilpailun voittajaksi valittiin Harris ja Kjisik -toimiston osakkaana työskentelevän **Hannu Lounan** ehdotus Arcadia.

Kurikka on ollut ilman hallinnollista keskusrakennusta vuodesta 2014, jolloin edellinen, vuonna 1975 valmistunut kaupungintalo purettiin. Savimaalle perustettua rakennusta ei ollut paalutettu kunnolla, ja se oli alkanut vajota, kertoo Kurikan kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Olavi Kandolin** (kesk.), joka toimi myös arkkitehtuurikilpailun tuomariston puheenjohtajana.

Kilpailuun tuli yhteensä 154 ehdotusta, mikä on lähes tuplasti enemmän kuin odotettiin, Kandolin kertoo.

Hannu Lounan mukaan suunnittelu-tehtävä oli todella kiinnostava: julkinen

rakennus ja sen miettiminen, mitä 2020-luvun kaupungintalo voisi olla.

”Melkein kaikissa paikoissahan kaupungintalo jo on, joten tällaisia tulee vastaan harvoin”, Louna sanoo.

Jos kaupungintalo nähtiin aiemmin enemmän monumentaalisen vallan symbolina, nyt suunnittelun lähtökohtana oli avoimuus ja lähestyttävyys, eräänlainen kaupungin yhteinen keskuspiiste, Louna vertaa.

Taloon on tulossa hallinnollisten ja toimistotilojen lisäksi kaikille avoimia tiloja, kuten galleria ja aulatila, jotka soveltuvat muun muassa tapahtumien ja näyttelyiden järjestämiseen.

INNOITUSTA HISTORIASTA

Keskeisenä lähtökohtana suunnittelulle toimi naapurissa sijaitseva Kurikan rapattu tiilikirkko, Louna kertoo. Kirkko on valmis-

tunut vuonna 1848 ja sen puinen kello-tapuli 1794.

”Tarkoitus on, että kirkko säilyy keskustan näkyvimpänä maamerkinä ja että uusi rakennus suhtautuu siihen harmonisesti.”

Toinen lähtökohta Lounalle oli Kurikan – maaseutupaikaksi melko harvinainen – ruutukaavakeskusta sekä historiallinen katumiljö, jota hän tutki vanhoista valokuvista. Niissä näkyi pienimittakaavaisia rakennuksia, jotka sijoituivat lähellä katulinjaa.

”Halusin palauttaa aikaisempien vuosikymmenten tunnelmaa ja rakennuksen liittyvän katulinjaan.”

Yksi pohdinnan aihe Lounalle oli, miten rakennukseen saisi arvokkuutta ilman liiallista monumentaalisuutta. Ratkaisu löytyi arkadiikäytävästä sekä materiaaleista, jotka ovat samaan aikaan perinteisiä ja ajattomia, Louna kuvaa. Rakennus

on puurunkoinen ja sitä kiertävä arkadi on muurattu tiilestä.

Puu valikoitui materiaaliksi myös vähähiilisyytensä vuoksi. Kestävyyssymykset Louna huomioi suunnittelemalla tilat muuntojoustaviksi sekä rakennerratkaisuilla.

”Valo siivilöityy pilasterien läpi, mikä on toisaalta poeettinen, toisaalta teknis-rationaalinen ratkaisu: syvä julkisivurakenne luo sääsuojaa ja voi mahdollistaa lämpötilan ja valaistuksen passiivisen säätelyn.”

Tärkeä näkökulma Lounalle oli myös sosiaalinen kestävyys.

”Toivon mukaan rakennukseen syntyy sellaista toimintaa, että kaikki jotka keskustassa vierailevat, voisivat siellä poiketa.”

PARHAALLE PAIKALLE

Uusi kaupungintalo on Kurikalla tärkeä, sillä kunnan hallinto on ollut yli kymmenen vuotta hajautuneena pahimmillaan yhteentoista eri paikkaan. Se on tehnyt hallinnosta kallista ja jähmeää, sanoo kunnanhallituksen puheenjohtaja Olavi Kandolin. Myös kulttuurilta on puuttunut tiloja.

Arkkitehtuurikilpailu järjestettiin, koska talon sijainti kaupungissa on niin keskeinen.

”Halusimme saada laadukasta raken-

tamista. Talon ei ole tarkoitus olla paikallaan kaksikymmentä tai kolmekymmentä vuotta vaan vähintään sata. Se on myös kulttuuritalo, joten ei se voi mikään kontti olla”, Kandolin perustelee.

”Paikkakuntalaiset ja vierailijatkin kokevat, että Kurikan keskusta on todella kaunis jokilaaksoineen ja kivikirkkoineen. Arvostamme esteettisyyttä myös arkkitehtuurissa.”

Voittajaehdotuksessa hänestä erityisen hienoa on, miten siinä on huomioitu rakennuksen yhteys viereiseen toriin.

”Alakerran aulatilojen isot lasiovet saa auki. Torilla järjestetään monenlaisia tapahtumia, jotka voivat nyt levitä kaupungintalon taustalle ja sisätiloihin asti.”

Seuraavaksi alkaa tarkempi tilasuunnittelu, ja heti sen jälkeen on tarkoitus edetä toteutukseen.

”Tällaisena maailmanaikana puheet ihmisillä helposti kovenevat siihen suuntaan, että haluttaisiin ensimmäisenä olla kulttuurista säästämässä. Mutta minä olen sitä mieltä, että jos otetaan kulttuuri pois, jäljelle jää vain työ.” ●

Tutustu tekijätietoihin ja arvostelupöytäkirjaan Safan kilpailukalenterissa safa.fi/kilpailut

Yleinen arkkitehtuurikilpailu Kurikan kaupungintalon uudisrakennuksen suunnittelusta

1. palkinto

Arcadia / Arkkitehtitoimisto Harris ja Kjisik

2. palkinto

Metso / Anttinen Oiva arkkitehdit

3. palkinto

Moomma / Huttunen-Lipasti arkkitehdit

Lunastukset

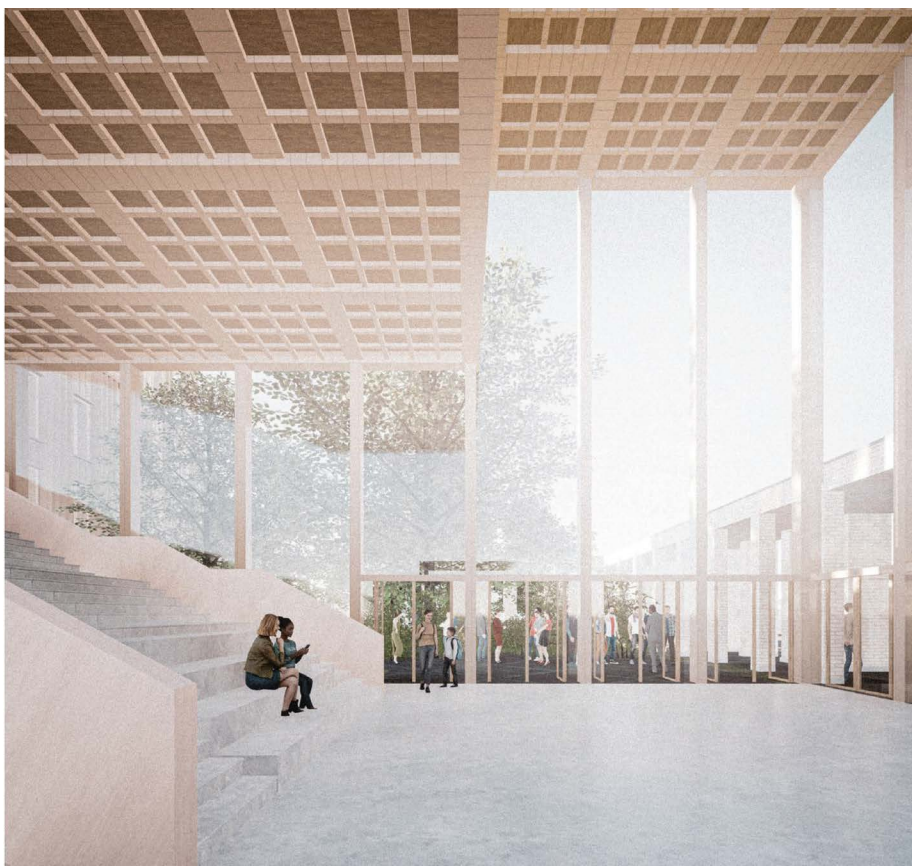
Kurio / Aaro Martikainen, Valtteri Martikainen
Kohtaamisia / Atelier Lorentzen Langkilde,
Noon arkkitehdit

Kunniamaininnat

Kuuria / LPR-arkkitehdit
Pudas / Verstaas arkkitehdit
Aina avoinna / White arkitekter
Atrium / Jens Regårdh

Safa-tuomarit

Juha Mäki-Jyllilä, Maija Parviainen

”

Valo siivilöityy pilasterien läpi, mikä on toisaalta poeettinen, toisaalta teknis-rationaalinen ratkaisu.

Vas. Tärkeässä osassa rakennuksen suunnittelussa oli valo, Hannu Louna kertoo. ”Kirkolle avautuvaan korkeaan aulaan valo tulee eri suunnista arkadikäytävän läpi. Toimistotiloissa on keskusvaloa, valtuustosalin tunnelmaa luo ylhäältäpäin tuleva valo.”

Vas. ylh. Kaupungintalo koostuu kahdesta toisiinsa lomittuvasta osasta, joista korkeamassa on kaupungin toimisto- ja työtilat ja matalammassa, päädulle avautuvassa osassa julkiset tilat sekä valtuustosalin.

Monialainen osaaminen parantaa laatua

On aika päivittää käsityksemme laadukkaasta arkkitehtuurista, kirjoittaa Swecon toimialajohtaja Jenni Lautso.

A rkkitehtuutisten numeroissa 4/2024 ja 1/2025 pohdittiin monipuolisesti arkkitehtitoimistojen keskittymistä ja omistuspohjan vaikutusta arkkitehtuurin laatuun. Arkkitehtitoimistojen liiton toiminnanjohtaja Kalle Euro toteaa kirjoituksessaan aivan oikein, että nämä kaksi asiaa eivät kulje käsi kädessä.

Haluun tuoda keskusteluun myös monialaisen yhtiön näkökulman. Swecolla on töissä noin kaksisataa arkkitehtia, maisema-arkkitehtia ja maankäytön asiantuntijaa Suomessa. Maailmanlaajuisesti olemme suurimpia arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun keskittyneitä yrityksiä.

Mitä on laatu? Laadun uudelleenmäärittely puhuttaa alalla laajemminkin ja siitä on keskusteltu esimerkiksi Rakennetun omaisuuden tila -raportissa eli ROTI-työssä. On aika päivittää käsitystämme laadukkaasta arkkitehtuurista. Yksityisyritystä ei itsessään ole laadun tae. Toiminnallisuus, esteettisyys ja käytettävyyden kadottavat merkityksensä, jos emme huolehdi ympäristövastuusta. Epäekologinen ei ole tyylikästä. Rakennetut ympäristöt, oli kyse sitten kaupunkiympäristöstä tai yksittäisestä kohteesta, tulee suunnitella pitkäkestoisiksi, muuntokkyisiksi ja energiatehokkaiksi. Nyt käytössä olevat kohteet ovat parhaassa tapauksessa myös tulevaisuuden materiaalivarastoja.

Nykyään on monia vaihtoehtoisia polkuja ja tapoja tehdä työtä laadukkaana arkkitehtuurin ja kaupunkisuunnittelun eteen. Iso ja monialainen toimisto tarjoaa mahdollisuuksia lahjakkaalle arkkitehdille tehdä nykyarvojen mukaista laadukasta arkkitehtuuria. Meitä arkkitehteja ohjaavat

**Laatua rakennetaan
muun muassa
integroimalla maisema-
arkkitehtuuri aidosti
kohteen suunnitteluun.**

ammattietikka, kestävän suunnittelun periaatteet ja asiakkaiden tarpeet toimiston koosta tai omistuspohjasta riippumatta. Yksikään toimija ei halua vaarantaa ammattimainettaan tai suunnittelun laatua lyhyen aikavälin voitontavoittelun vuoksi.

Laadukkaan, esteettisesti viehättävän ja ekologisesti kestävän arkiympäristön suunnitteluun tarvitaan monenlaista osaamista. Kun yhdistämme eri tekniikkalajien suunnittelun erityisosaamiset jo projektin alussa, huomioimme toteutettavuuden, toiminnallisuuden, estetiikan, arkkitehtonisen laadun ja käytettävyyden lisäksi myös kustannus-, kiertotalous- ja ympäristönäkökulmat.

Isoilla toimijoilla on hyvin resursseja yhdistää osaamista ja mahdollisuuksia luovien ideoiden kohtaamiseen ja jalostamiseen projektin eduksi. Monitoimialaisen suunnitteluyrityksen kokonaissuunnittelun avulla voidaan välttää rakennussuunnittelualaa rasittavaa haitallista osaoptimointia eri asiantuntijoiden puhaltaessa yhteen hiileen. Monialainen osaaminen vähentää suunnitteluvirheitä ja tekee suunnittelusta teknisesti laadukkaampaa.

Myös prosessin (aikataulu, resursointi, vuorovaikutus ja niin edelleen) laatu parane, kun eri suunnittelualat muodostavat yhteen hitsautuneen tiimin. Monialaiset toimeksiannot kerryttävät myös suunnittelijoiden ja yrityksen kokemusta monenlaisista kohteista, ja tukena on parhaimmillaan monikansallinen työyhteisö.

Työskentely useiden erityisalojen ammattilaisten kesken ei tarkoita, että luovuus olisi katoamassa arkkitehtisuunnittelusta. Miellyttävälle, luoville ja ympäristön näkökulmasta kestäville kohteille on kasvava kysyntä rakennetun ympäristömme suunnittelussa. Laatua rakennetaan muun muassa integroimalla maisema-arkkitehtuuri aidosti kohteen suunnitteluun. Laadukas arkkitehtuuri edistää ihmisten hyvinvointia, tukee paikallista elinvoimaisuutta ja vahvistaa yhteiskuntavastuuta. Kyse on myös meidän jokaisen elämisen laatuun vaikuttavasta arkiympäristöstä.

Rakennustaiteellisten arvojen lisäksi meidän on pureuduttava rakennuksen toteutettavuuteen, toimivuuteen käyttötarkoituksessaan sekä rakentamisen ja käytön ympäristövaikutuksiin. Tarkastelemalla kohdetta suunnitteluvaiheessa monesta eri näkökulmasta saavutamme nämä tavoitteet ja varmistamme kestävän sekä ympäristön laatua kohottavan lopputuloksen luovasti ja näkemyksellisesti.

JENNI LAUTSO
Arkkitehti SAFA
Arkkitehtuurin, maiseman ja
maankäytön toimialajohtaja,
Sweco Finland Oy

Väläyttikö emeritus natsikortin?

Maisema-arkkitehtuurin emeritusprofessori Tom Simonsin viime Arkkitehtiutisissa esittämät perustelut Katri Luostarisen kansallisosialismisympatioista ovat kestävämpiä, kirjoittaa Anssi Joutsiniemi.

Lhyiden lainausten ja suurten tulkintojen haaste: Teoksessaan *Land-skapsarkitektur och stadsplanering i Sovjetunionen* (1974) Tom Simons toteaa, että ”sosialistinen talous mahdollisti nyt ensimmäistä kertaa uusien kaupunkien suunnittelun yhtenäisen sosiaalisen, teknisen ja arkkitehtonisen ohjelman pohjalta” (suomennos allekirjoittajan).

Omaksuttu suunnitteluideologia on helposti aistittavissa, sillä hän summaa näkemyksensä toteamalla, että ”arkkitehtuuri kytkeytyy yhä tiiviimmin keskitettyyn taloudelliseen suunnitteluun ja siten koko yhteiskunnan kehitykseen.” Professorin aatteellisuus paljastuu vielä Helsingin Sanomien 80-vuotishaastattelussa 15.2.2020: ”vasta Moskovan-vaiheen jälkeen hän katsoi olevansa maisema-arkkitehti”.

Mikäli soveltaisimme edellisten lainausten pohjalta Simonsiin samaa anakronistista, taannehtivaa syyllistämistä, jota hän käyttää edeltäjänsä Katri Luostariseen (1915–1991) Arkkitehtiutisten 1/2025 Keskustelua-palstalla, voisin päätyä hulkuriseen johtopäätökseen: *Simons ei koskaan irtisanoutunut Neuvostoliiton sosialistisesta suunnitteluideologiasta, vaan esitti sen tehokkaana, edistyskellisenä ja jopa esimerkillisenä järjestelmänä. Vaikka sosialismi romahti ja paljastui perusteettomaksi, Simons ei myöhemminkään elämässään kritisoi totalitaarisen järjestelmän vaikutusta suunnitteluun.*

Tämä johtopäätös on tietenkin yhtä kestävämpi kuin Simonsin Luostarisen esittämät väitteet. En tiedä, oliko Katri Luostarisen sympatioita kansallis-

”

**Jos tälle tielle lähdetään,
moni vanhemman
polven yhdyskunta-
suunnittelija julistetaan
pian ”stallariksi”.**

sosialismia kohtaan vai ei, mutta Simons ei omalla argumentoinnillaan vakuuta. Hänen tekstinsä perustuu lähinnä havaintoihin Luostarisen opettajasta, H.F. Wiepkingistä, sekä satunnaisiin lainauksiin ja yksittäisten käsitteiden ylitulkintaan.

Simonsin väitteet Luostarisen omaksumasta *Blut und Boden* -ideologiasta ovat hataralla pohjalla. Esimerkkeinä käytetyistä Luostarisen teksteistä ei löydy viitteitä kyseiseen ajatteluun tai sotamaiseman (*Wehrlandschaft*) käsitteeseen. Kansallisten arvojen ja kotiseudun korostaminen on ollut yleistä nuorissa kansakunnissa, eikä sitä voi sellaisenaan tulkita natsisymptiaksi.

Myös väite maaseudun korostamisesta Luostarisen *Puutarha ja maisema* -teoksessa on harhaanjohtava. Maaseutusuunnittelu kattaa teoksesta kymmenesosan, kun taas valtaosa kirjasta käsittelee 1950-luvun alun asutuksen ja asuntojen viiherympäristöä.

Vahvin ”näyttö” viittaa edellä mainitun kirjan sivulla 33 olevaan kuvaan, jonka yksityiskohtia ei lukijalle kuitenkaan kerrota. Sama epämääräisyys koskee myös

muita esimerkkejä: Simons esittää Luostarisen palanneen Berliiniin vuonna 1942 ideologisista syistä, vaikka yksinkertaisin selitys on, että hän jatkoi talvisodan keskeyttämiä opintojaan.

Ammattilehden tehtävä ei ole perusteeton vihjailu, vaan analyttinen ja historiallisesti kontekstoitu keskustelu. Simonsin mielipidekirjoitus ei täytä näitä kriteerejä. Arkkitehtiutisissa julkaistu kirjoitus sekä sen pidempi versio *Nya Argus* -lehdessä eivät ole vakavasti otettavia keskustelunavauksia Luostarisen väitetystä ideologisesta taustasta, vaan epämääräiseen ”denatsifikaatioon” perustuvia poliittisia syytöksiä.

Jos tälle tielle lähdetään, moni vanhemman polven yhdyskuntasuunnittelija julistetaan pian ”stallariksi”, eivätkä uusliberalismin omaksuneet vältty ”trumpistin” leimalta.

Ilman vahvempaa näyttöä Simonsin teksti vaikuttaa lisätutkimuspyynnön varjolla tehdyltä panettelulta tai aikalais-poliittiselta puhdistukselta. Näennäisobjektiivisen mustamaalauksen sijaan huomattavasti kiinnostavampaa olisi kuulla faktoja Luostarisen, maisema-arkkitehtikunnan jakautumisen syistä, Simonsin kuvaamasta siirtymästä ”kansainvälisesti dynaamiseen vaiheeseen” ja sen myöhemmistä saavutuksista.

ANSSI JOUTSINIEMI
Yhdyskuntasuunnittelun
apulaisprofessori, Oulun yliopisto
Yhdyskuntasuunnittelu-lehden
päätoimittaja

Arkkitehtuuri kiinnosti kiinteistöalan tapahtumassa

Safan puheenjohtaja Asko Takala osallistui Tallinnassa kansainväliseen kiinteistöalan tapahtumaan, jossa puhuttiin muun muassa ilmastokestävästä kaupunkisuunnittelusta ja neuvostoaikaisista betonilähiöistä.

Tallinnassa järjestettiin maaliskuussa kansainvälinen kiinteistöalan tapahtuma Nordic Real Estate Forum. Noin neljäsataa osanottajaa ja lähes kuusikymmentä esiintyjää ja panelistia keränneen tapahtuman otsikkona oli tänä vuonna New Normal in Real Estate.

Olin mukana paneelissa, joka käsiteli kaupunkisuunnittelun tulevaisuuden näkymiä Baltiassa ja Pohjoismaissa. Siihen oli kutsuttu Tallinnan, Riikan ja Vilnan kaupunginarkkitehdit, Tukholman kaupunginarkkitehti ei valitettavasti päässyt – ja Helsingistä ei ollut tullut vastausta, koska täällä vastaavaa virkaa ei ole. Minua lähestyttiin varsin lyhyellä varoitusajalla, ja päätin osallistua, kun tarjolla oli mahdollisuus laventaa omia ajatuksia Safan vuoden teeman puitteissa.

Järjestäjien mukaan tämä oli ensimmäinen kerta tapahtuman yli kaksikymmentävuotisessa historiassa, kun arkkitehtuuri ja kaupunkisuunnittelu olivat olennaisessa osassa. Paneelimme moderaattori, MIT:n kaupunkitutkimuksen apulaisprofessori Andres Sevtsuk, käsittelee aiemmassa puheenvuorossaan ilmastokestävää kaupunkisuunnittelua ja rakentamista havainnollistaen esitystään tutkimustuloksilla Yhdysvalloista Viroon. Esityksen jälkeisistä välittömistä jakopyynnöistä saattoi päätellä, että kiinteistötapahtuman valtavirrasta poikennut aihe kiinnosti selvästi yleisöä.

Yhdyskuntarakenteen osaavaa tiivistämistä pidetään yleisesti suotuisan ilmaston ja ympäristökehityksen edellytyksenä. Se ei onnistu kestävästi pelkästään teknistä taloudellisin toimintakaavioiden ja laskelmin. Monimuotoisuus ja monipuolisuus ovat olennaisen tärkeitä niin maailman kuin yksittäisten korttelien näkökulmista.

Suomen ja erityisesti Helsingin hallintamuodoiltaan ja sosiaaliselta koostumukseltaan sekoittunut asuntokanta

sekä osallistavan kaavoituksen tavoitteet noteerattiin myönteisesti. Kaupunkien ja erityisesti keskustojen ympäröivien lähiöiden tiivistämisen ja tehostamisen tavat ja paikat on valittava huolella harkiten, olevien ja tulevien asukkaiden ja asiakkaiden tarpeet ja rajalliset resurssit huomioiden, toimivia lähipalveluja ja (joukko)liikenne- ratkaisuja korostaen sekä luontoarvoja vaalien.

Kaikkialla entisten sosialististen maiden alueella on valtava määrä teollisesti rakennettuja betonilähiöitä, jotka oltiin valmiita purkamaan vielä parikymmentä vuotta sitten. Nyt niitä tarkastellaan aivan uusin silmin ja niiden kohtuuhintaiseen ja ketterään korjaamiseen etsitään tekijöitä ja toimintatapoja. Baltian panelistit olivat suunnanneet katseensa muun muassa Ranskaan. Muistutin, että myös Pohjoismaista löytyy hyviä esimerkkejä, vaikka kohteet ovatkin varsin pieniä haasteisiin verrattuna.

TAPAHTUMASSA välittyi samaan aikaan sekä huoli että uteliaisuus kiinteistö- ja rakennusalan viimeaikaisista kokemuksista ja tulevaisuudesta. Puheenvuoroissa, paneeleissa ja taukokeskusteluissa nousivat esiin kansainväliset epävarmuustekijät, Ukrainan mahdollisen jälleenrakennuksen vaikutus rakennusmateriaalien tarjontaan ja kustannuskehitykseen sekä puolustusalan hankkeiden turvallisuus ja varmuus kiinteistösijoittajille.

Foorumi järjestettiin vuonna 2015 avatussa tapahtumakeskus Kulttuurikatelissa eli Kulttuurikattilassa, joka toimi vuosina 1913–1979 Tallinnan kaupungin keskus- sähkölaitoksena. Andrei Tarkovski kuvasi aikoinaan samoissa tiloissa *Stalker*-elokuvaansa.

Tuon elokuvan muistot ja tämän foorumin anti synnyttivät ajatuksen siitä, että Ukrainan sodan mielettämiä ja pitkävaikutteisia ympäristötuhoja kauhistel-

lessa jokainen vaatimatonkin säästetty ja korjattu rakennus on tarpeellinen ilmastonmuutosta hillitsevä teko niin ihmisen, luonnon kuin maapallomme puolesta.

ASKO TAKALA
Safan puheenjohtaja

”

Jokainen säästetty ja korjattu rakennus on vaatimaton mutta tarpeellinen ilmastonmuutosta hillitsevä teko.

KATJA TÄHJÄ

Safan jäsenille tavanomaisen vaativuusluokan pätevyys

Safan varsinaisten jäsenten ei tarvitse erikseen hakea pätevyyttä tavanomaisen vaativuusluokan rakennussuunnittelijan tehtävässä toimimiseen, vaan se sisältyy jatkossa Safan jäsenyyteen.

A rkkitehtiliitto on saanut ympäristöministeriöltä päätöksen, jonka mukaan kaikki viime vuoden loppuun mennessä liiton varsinaisiksi jäseniksi liittyneet arkkitehdit on hyväksytty toimimaan rakennussuunnittelijan tehtävässä tavanomaisessa vaativuusluokassa. Päätös on voimassa 1.1.2030 saakka.

Ympäristöministeriö on lisäksi valtuutanut Arkkitehtiliiton rakentamisen suunnittelutehtävissä toimivien pätevyydistodistuksia myöntäväksi toimielimeksi. Päätös koskee rakennussuunnittelua tavanomaisessa vaativuusluokassa.

Se tarkoittaa, että Safan varsinaiset jäsenet saavat jatkossa pätevyyden automaattisesti, osana jäsenmaksuaan.

”Niiden osalta, jotka on hyväksytty Safan varsinaisiksi jäseniksi tänä vuonna, rakennussuunnittelijan tavanomaisen vaativuusluokan pätevyyksiä aletaan todeta toukokuusta lähtien”, Safan erityisasiantuntija **Pia Selroos** kertoo.

Tämän vuoden alussa voimaan astuneen uuden rakentamislain mukaan tavanomaisen vaativuusluokan rakennussuunnittelijan tehtävissä toimiminen edellyttää arkkitehtuurin tai rakennusalan alemmaa korkeakoulututkintoa tai aiempaa vastaavaa tutkintoa. Aiempaa kokemusta suunnittelutehtävistä ei vaadita, mutta erillinen pätevyydistodistus pitää olla.

Safan varsinaiset jäsenet saavat todistuksen tulevaisuudessa Safasta pyytämällä, ilman erillistä hakemusmenettelyä. Tarkemmista käytännöistä tiedotetaan myöhemmin, Selroos sanoo.

Tavanomaisen vaativuusluokan suunnittelutehtäviä voivat olla esimerkiksi pientalot, rivitalot, teollisuusvarastot ja

maatalousrakennukset. Helsingissä tosin omakotitalot on useimmiten luokiteltu vaativan vaativuusluokan rakennussuunnittelutehtäviksi, sillä ne katsotaan tavanomaista vaativammaksi täydennysrakentamiseksi.

Vaativissa, erittäin vaativissa tai poikkeuksellisen vaativissa suunnittelutehtävissä toimimiseksi on haettava erillistä pätevyydistodistusta. Niitä myöntää rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpätevyksiä toteava Fise.

Ympäristöministeriön aiemman päätöksen mukaisesti kaikkien kuntien rakennusvalvontojen vuosina 2020–2024 hyväksymät suunnittelijat ja työnjohtajat voivat kuitenkin toimia vielä vuoden 2026 loppuun asti vastaavan tasoissa tehtävissä, mihin heidät on aiemmin hyväksytty.

SILJA YLITALO

SAFA-RIL KOULUTTAA		
Suunnittelijan ajankohtaispäivä		
8.5.2025 klo 9–16 Helsinki / Teams	OHJELMA	
Osallistumismaksut RIA, RIL ja SAFA jäsenet: 480 eur + alv. Muut: 570 eur + alv.	9.00 Rakentamislaki – energiatehokkuusdirektiivin implementointi erityisasiantuntija Ilkka Hippinen, ympäristöministeriö 10.15 Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä ja asetus rakentamisen suunnittelumallien ja viranomaiskatselmuksen sisällöstä erityisasiantuntija Vesa Putkonen, ympäristöministeriö 11.15 Tekoäly ja sen hyödyntäminen suunnittelussa toimitusjohtaja, arkkitehti SAFA Sergej von Bagh, BST-Arkkitehdit 13.00 Rakentamislaki – rakennusvalvonnan tulkinnot ja toimintatavat rakennusvalvontapäällikkö Leena Immonen, Helsingin rakennusvalvonta 14.15 Rakentamislain mukaiset pätevyydet ja niiden hakeminen erityisasiantuntija Pia Selroos, SAFA ja tekninen johtaja Pekka Talaskivi, RIL 15.30 Case: Pier 4 / Stora Enson pääkonttori pääsuunnittelija, arkkitehti SAFA Teemu Halme, Anttinen Oiva Arkkitehdit 16.15 Koulutus päättyy	
Ilmoittautuminen ja lisätietoja koulutuksesta Safan tapahtumakalenterissa: safa.fi/tapahtumat > koulutus		
Suomen Arkkitehtiliitto	Finlands Arkitektförbund	

Arkkitehtuurikilpailu nuorille suunnittelijoille

Alle 40-vuotiaille arkkitehteille suunnattu kansainvälinen Europan-kilpailu on jälleen käynnissä. Suunnittelukohteita on ympäri Eurooppaa, Suomesta mukana on kaksi kohdetta.

EUROPAN

Europan-kilpailussa on tänä vuonna mukana 47 kohdetta eri puolilla Eurooppaa.

Europanin 18. kilpailukierros on käynnistynyt.

Joka toinen vuosi järjestettävään Europan-arkkitehtuurikilpailuun osallistuu tuhansia suunnittelijoita, ja kilpailukohteita on tänä vuonna 47 ympäri Eurooppaa. Kilpailuehdotusten sisäänjättö on 29.6.2025, jolloin suunnitteluryhmän jäsenten tulee olla alle 40-vuotiaita.

Suomen kaksi kilpailukohtetta ovat Turun Vähäheikkilän keskeiset alueet sekä Lahden hyppymäkien alueella sijaitseva Urheilukeskus.

Lahden urheilukeskuksen alueella kilpailutehtävänä on ideoida alueelle kokonaisvaltainen konsepti kilpaurheilutapahtumien sekä kaupunkilaisten liikunta- ja vapaa-ajantoimintojen kehittämiseksi.

Salpausselän ainutlaatuinen luonnonmaisema, alueen kulttuurihistoria sekä mahdollisuus yhdistää urheilua

ja virkistystä kaupunkikeskustan välittömässä läheisyydessä tarjoavat suunnittelulle hyvät lähtökohdat. Kilpailijoiden tulee myös esittää, mitkä toimenpiteistä voitaisiin toteuttaa vuoden 2029 hiihdon MM-kilpailuihin mennessä.

Alueen yleissuunnitelman työstön lisäksi jatkotoimeksianto voi sisältää myös sen toteutussuunnittelua.

”Etsimme kantavaa maisemallista ja kaupunkikuvallista ideaa, joka tekisi Urheilukeskuksesta monipuolisemman ja kamerankestävämmän”, Lahden kaupunginarkkitehti **Johanna Palomäki** sanoo.

Turun Vähäheikkilässä tavoitteena on löytää on ratkaisuja monipuoliselle täydennysrakentamiselle pienimittakaavaisen kaupunginosan ytimessä. Keskustan lähellä sijaitsevalle alueelle on tarkoitus rakentaa asuntoja noin neljällesadalle asukkaalle.

Kilpailijoiden tehtävänä on lisäksi ideoida puolitoista kilometriä pitkän ja kapean kilpailualueen sade- ja tulvavesien hallintaa sekä vanhojen teollisuusrakennusten uusiokäyttöä.

”Haluamme juhlistaa vettä! Sen sijaan, että hulevedet painettaisiin perinteiseen tapaan maan alle piiloon, haluamme hulevedet Vähäheikkilässä näkyväksi elementiksi. Alueen kehittämistä on pohdittu kaupungilla tuloksetta jo vuosia, ja nyt kaipaamme tuoreita ajatuksia”, asema-kaavapäällikkö **Anri Linden** Turun kaupungilta kertoo.

KIRSTI RANTANEN
Safan kilpailuasiantuntija
Suomen Europanin pääsihteeri

Lisätietoja: europan.fi tai Kirsti Rantanen,
puh. 040 163 6025, info@europan.fi

Miksi osallistua Europaniin?

European-kilpailussa saatu tunnustus on arvostettu meriitti monessa maassa, myös Suomessa.

47 kilpailukohdetta, 47 haastetta

Jokaiselle arkkitehdille ja maisema-arkkitehdille löytyy jotain kiinnostavaa. Ehdotuksia voi tehdä niin moneen maahan ja kohteeseen kuin haluaa.

Teemallisuus

European haastaa lahjakkaat suunnittelijat tutkimaan mitä ajankohtaisimpia suunnitteluteemoja Euroopassa ja siten kehittämään omaa osaamistaan.

Tällä kertaa painopisteenä on rakennetun ympäristön uudistaminen viisaasti: olemassa olevia resursseja säästämällä, uudelleen käyttämällä sekä kierrättämällä. Resurssit ymmärretään laajasti – ne voivat olla tilallisia, materiaalisia, kulttuurisia, sosiologisia ja ekologisia.

Enemmän kuin pelkkä kilpailu

Menestys European-kilpailussa avaa ovia eurooppalaiseen arkkitehtuuriskeneeseen ja tuo näkyvyyttä sekä kansainvälisiä verkostoitumis- ja työmahdollisuuksia. Kilpailijat saavat muun muassa matka-apurahan Europeanin kansainväliseen E18 Voittajien Foorumiin syksyllä 2026.

Kilpailussa saatu tunnustus on edelleen erittäin arvostettu meriitti monessa maassa, kuten Ranskassa ja Espanjassa. Myös Suomessa työntajat arvostavat kilpailumenestystä. Moni keskeinen toimija suomalaisen arkkitehtitoimistojen, kaupunkien viranhaltijoiden tai muiden alan vaikuttajien kentällä on muuten aikoinaan menestynyt Europanissa!

Toimeksiantoja

Palkintojen, maineen ja kunnian sekä verkostojen lisäksi European-voiton on luonnollisesti tarkoitus poikia jatkotoimeksiantoja. Suomessa kilpailun tiimoilta on laadittu viralliset hankinta-ilmoitukset, aivan kuten mistä tahansa muusta julkisten hankintojen arkkitehtuurikilpailusta.

Ikärajan ansiosta kilpailijat saavat myös hieman tasoitusta verrattuna muihin kilpailuihin.

KIRSTI RANTANEN

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

www.apalvelu.fi
+358 10 336 6030
tilitoimisto@apalvelu.fi

Puhuttua

”Kannattaisi toimia ennen kuin materiaalien hinnat mahdollisesti lähtevät nousuun. Jos vaikka Ukrainassa päästään rauhan töihin eli rakentamaan, se tarkoittaa hillitöntä hintapiikkiä.”

Safan puheenjohtaja Asko Takala kommentoi Helsingin Sanomissa 3.4. rakentamisan suhdannetta: myös korjausrakentamisen hankkeita on lykätty kallistuneen energian ja kiinteistöveron vuoksi.

”Tällä hetkellä sijainnin määrittelevät raha ja kilpajuoksu – torni rakennetaan korttelissa sinne, missä on kehityskelpoinen hanke ensimmäisenä vireillä. Olisi kuitenkin yhteisen hyvän kannalta parempi, että tornitaloille katsottaisiin parhaat paikat maisemallisesti, liikenteellisesti ja toiminnallisesti.”

Oululainen arkkitehti ja alue- ja kuntavaaliehdokas Tuija Patana kommentoi Oulun tornitorakentamista Kalevan mielipidepalstalla 3.4.

”Kävi ilmi, että materiaalipuolella ne ovat ekologisia, mutta yleensä energiatehokkuus on se, jossa jäädään selvästi jälkeen tavanomaisista rakennuksista. Tämä johtuu siitä, että minitaloilta ei vaadita samaa energiatehokkuutta.”

Aalto-yliopiston kestävän rakentamisen professori, arkkitehti Matti Kuittinen kertoo minitalojen ominaisuuksista MTV-utisille 20.3.

”Olen opiskelijoiden kanssa huomannut, että nuorempien on helpompi nähdä arvoa postmodernissa arkkitehtuurissa, joka on moninaisempaa, söpömpää ja koristeellisempaa kuin 70-luvun rakentaminen.”

Yliopisto-opettaja, arkkitehti Iida Kalakoski kommentoi Suomen Kuvalehdessä 9.4. rakennusihanteita ja opiskelijoiden kanssa tekemäänsä purku-excursiota, jonka yhtenä kohteena oli Meri-Rastilan postmoderni rakennuskanta.

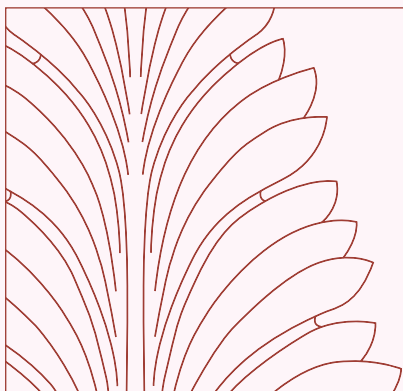
Tilaa säästävät Falco Level kaksikerroksiset pyörätelineet.

TIEDOSTOT: bimobject.com

kalusteet.elpac.fi

010 219 0716 | myynti@elpac.fi

SAFA

Liittovaltuustovaalit

2025

Äänestämällä Safan liittovaltuustovaaleissa vaikutat liiton tulevaisuuteen

Safan liittovaltuustovaalit käydään **28.4.–12.5.** Liittovaltuustoon valitaan 28 jäsentä ja 3 opiskelijajäsentä. Vaaleissa on kaksi vaalipiiriä, eli varsinaiset jäsenet äänestävät varsinaisten jäsenten ehdokkaita ja opiskelijajäsenet opiskelijaehdokkaita.

Liittovaltuustolla on Safassa ylin päätösvalta – se päättää muun muassa liiton budjetista, toiminnan painopisteistä ja säännöistä. Nykyisten sääntöjen mukaan liittovaltuuston kausi kestää kolme vuotta ja uusi liittovaltuusto aloittaa toimintansa kesäkuussa 2025.

Löydä oma ehdokkaasi vaalikoneen avulla

Safan vaaleissa on ensimmäistä kertaa käytössä vaalikone, jonka täyttämällä äänestäjät voivat löytää itselleen sopivan ehdokkaan. Vaalikoneessa ehdokkailta kysytään muun muassa, mitä he ajattelevat purkamisesta, Safan jäsenmaksun korottamisesta ja rakennusarkkitehtien hyväksymisestä Safan jäseniksi.

Tutustu ehdokkasiin Safan verkkosivuilla, täytä vaalikone ja käytä ääntäsi!

Tärkeitä päivämääriä

25.4.
vaalikone julkaistaan Safan verkkosivuilla

28.4.–12.5.
äänestys

14.5.
vaalitulokset julkaistaan Safan verkkosivuilla

Äänestysohjeet

Safan liittovaltuustovaalien äänestys tapahtuu verkossa 28.4.–12.5. Helpoiten äänestät kirjautumalla Safan mobiilijäsenkorttiin osoitteessa **mobiili.safa.fi** ja klikkaat ”Äänestä”-painiketta. Linkki äänestykseen löytyy myös Safan verkkosivuilta **safa.fi/liittovaltuustovaali**.

Äänioikeutettuja vaaleissa ovat kaikki varsinaiset jäsenet ja opiskelijajäsenet, jotka on hyväksytty Safan jäseniksi viimeistään tammikuussa 2025 ja jotka ovat maksaneet edellisvuosien jäsenmaksunsa 31.1.2025 mennessä.

Ehdokkaat

VATA-SAFA			
EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAIKKA
2	Koskivaara	Noora	Vantaa
3	Kytösaho	Ifa	Helsinki
4	Leppänen	Tiina	Tampere
5	Reskalenko	Kirsti	Oulu
Meidän SAFA			
EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAIKKA
6	Aulamo	Lotta	Helsinki
7	Gunasekaran	Sudar Oli	Espoo
8	Jaara	Elina	Helsinki
9	Li	Anna	Helsinki
10	Mulcahy	Joseph	Helsinki
11	Ramachandran	Arvind	Helsinki
12	Valjus	Anniina	Oulu
Pro Kiljava			
EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAIKKA
13	Hakanen	Olli	Helsinki
Yrittäjä-SAFA			
EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAIKKA
14	Artto	Aaro	Helsinki
15	Hartiala	Karoliina	Helsinki
16	Lauttia	Anssi	Helsinki
17	Meskanen	Pihla	Helsinki
18	Murole	Jussi	Helsinki
19	Niemeläinen	Aleksi	Helsinki
20	Palomeras Estebanell	Francesc	Helsinki
21	Perko	Tomi	Helsinki
22	Rastas	Aleksi	Helsinki
23	Rusanen	Nina	Helsinki
24	Sanaksenaho	Pirjo	Helsinki
25	Takala	Asko	Helsinki
26	Tommila	Miia-Liina	Helsinki
27	Vuori	Jussi	Helsinki

VATA-SAFA

VATA-SAFA yhdistää kaikki julkisella puolella työskentelevät kollegat.

Luomme edellytykset hyvälle ympäristölle – teemme mestaa koko ammattikunnalle.

Ääni meille on ääni kestävän ja kauniin ympäristön sekä hyvän hallinnon puolesta.

Meidän SAFA

Arkkitehdin ammattikuva on muuttumassa, samoin yhteiskunta ympärillämme. Meidän Safa on uusi lista, jonka tavoitteena on varmistaa, että moninaistuva arkkitehtiammatti on edustettuna Safassa. Haluamme nostaa esiin epävarmoissa asemissa olevien jäsenten asioita, pitää esillä sosiaalisen ja kulttuurillisen kestävyyskysymyksiä sekä ottaa rohkeammin kantaa työmme yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

Pro Kiljava

Safa omistaa arvokkaan rakennusperintökohteen, kulttuurimaiseman ja luonnonympäristön Kiljavalla Sääksin rannalla. Sen vaaliminen ja saattaminen mahdollisimman laajasti jäsenten hyödyntämäksi lomanvietto-, virkistys-, etätyö- ja tapahtumapaikaksi on Pro Kiljavan tavoite. Safan kiinteää omaisuutta ei pidä myydä liiton juoksevien kulujen kattamiseksi.

Yrittäjä-Safa

Yrittäjä-Safa on:

- Yrittävien arkkitehtien verkosto – kohtaamiset ja kollegiaalisuus parantavat kaikkien arkkitehtien iskukykyä markkinoiden haasteissa.
- Kilpailutoiminnan kummisetä – paras työkalumme vaalia rakennetun ympäristön laatua ja keskustelua.
- Hyvän työpaikan tekijä – vaikutamme ammatin toimintaedellytyksiin kannustamalla tilaajia rehtiin hankintaan. Laadukas suunnittelu kannattaa aina!

Helsingin ja Uudenmaan arkkitehdit – Helsingfors och Nylands arkitekter SAFA			
EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAikka
29	Geitel	Eva	Helsinki
30	Hovinen	Juha	Espoo
31	Jordan	Taina	Espoo
32	Kjisik	Hennu	Helsinki
33	Laiho	Jari	Helsinki
34	Linden	Anri	Helsinki
35	Mahlberg	Niklas	Helsinki
36	Nurmi	Tarja	Helsinki
37	Parkkonen	Elizaveta	Vantaa
38	Partanen	Henna	Espoo
39	Penttinen	Matilda	Helsinki
40	Virolainen	Severi	Helsinki
41	Virta	Katja	Helsinki
Koko Suomi			
EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAikka
42	Hintsanen	Timo	Turku
43	Jukola	Päivi	Helsinki
44	Kuittinen	Riikka	Oulu
45	Larikka	Laura	Vaasa
46	Sorri	Laura	Oulu
47	Valjus	Sampo	Oulu
48	Vihelmaa	Raine	Lahti
Eko-SAFA			
EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAikka
49	Antoniazzi	Maritta	Turku
51	Hara	Ville	Helsinki
52	Hyrkäs	Johanna	Myrskylä
53	Jääskeläinen	Julius	Turku
54	Karlsson	Kristina	Helsinki
55	Kassi	Tuuli	Helsinki
56	Kilpinen	Pia	Helsinki
57	Kuutti	Anu	Helsinki
58	Laaksonen	Esa	Helsinki
59	Le Roux	Simon	Helsinki
60	Marila	Sasu	Helsinki
61	Markkanen	Aki	Helsinki
62	Mattila	Hanna	Helsinki
63	Niiranen	Seppo	Kuopio
64	Palaste	Tuula	Helsinki
65	Perri	Junior	Turku
66	Pihlajaniemi	Janne	Oulu

Helsingin ja Uudenmaan arkkitehdit – Helsingfors och Nylands arkitekter SAFA

Tavoitteemme on edistää arkkitehdin vah-
vempaa asemaa ja kestävämpää työelämää.

Toiminnassa ja viestinnässä on korostet-
tava asiantuntijuutta, laajaa toimintakenttää
ja parannettava ammatin julkikuvaa sekä
edistettävä kollegiaalisuutta.

Pätevyyslain vaikutuksia on seurattava
ja tutkittava kansainvälisten tutkintojen riittä-
vyys jäsenyysehtona.

Työn arvostuksesta ja palkkakehityksestä
on keskusteltava alan liittojen kanssa.

Koko Suomi

Suurena tavoitteenamme on maantieteel-
lisesti koko Suomessa vaikuttava Safa. Tätä
kohti päästäksemme Safan ytimiin tarvitaan
toimijoita eri puolilta Suomea ja monipuoli-
sista ammatillisista rooleista. Valtakunnallinen
kattavuus on koko ammattikunnan etu.

Eko-SAFA

Eko-Safa kestävän arkkitehtuurin, ympäristön
ja planeetan puolesta.

Me arkkitehdit olemme avainasemassa
ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen so-
peutumisessa. Jokainen suunnitteluvalinta on
kannanotto ympäristöön. Voimme työmme
kautta edistää kestävyttä ja turvata luonnon
monimuotoisuuden säilymistä niin uudis- ja
korjausrakentamisessa kuin myös aluesuun-
nittelussa.

Pidä huolta siitä, että koko Safa edis-
tää kestävää tulevaisuutta – anna äänesi
Eko-Safan ehdokkaalle!

67	Päätaalo	Juha	Tampere
68	Sarlin	Olli	Helsinki
69	Sopanen	Marja	Helsinki
70	Torvinen	Jaakko	Helsinki
71	Westerlund	Antti	Helsinki

Arkkitehdit kestävän rakentamisen puolesta

EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAikka
72	Aarnio	Minna	Helsinki
73	De Rossi	Martino	Helsinki
74	Excell	Astria	Helsinki
75	Hautajärvi	Harri	Helsinki
76	Heikonen	Juhana	Berliini/Helsinki
77	Huttunen	Marko	Helsinki
78	Kalakoski	Iida	Tampere
79	Krohn	Akileia	Pälkäne
80	Kyllönen	Mira	Helsinki
81	Landsdorff	Robin	Helsinki
82	Lehtimäki	Marianne	Helsinki
83	Lehtinen	Pekka	Helsinki
84	Lehtovuori	Panu	Somero
85	Lind	Tuija	Helsinki
86	Lindqvist	Mikko	Helsinki
87	Nyman	Antti	Kangasala
88	Raitio	Henri	Rauma
89	Rytivaara	Karita	Helsinki
90	Saarinen	Pauliina	Espoo
91	Schalin	Mona	Helsinki
92	Schnitzler	Rosemarie	Helsinki
93	Tammi	Mervi	Rauma
94	Tenhu	Taavi	Jyväskylä
95	Teppo	Juho	Oulu
96	Uusitalo	Hilda	Helsinki
97	Vuorenpää	Minna	Helsinki
98	Winterhalter	Kati	Espoo
99	Özer-Kemppainen	Özlem	Oulu

Arkkitehdit kestävän rakentamisen puolesta

- Ylläpito ja korjaaminen on paras tapa hidastaa ilmastonmuutosta.
- Meidän pitää suunnitella vain kestävää ja korjauskelpoista.
- Kestävyyttä tarvitaan sekä uusiin rakennuksiin että korjaamiseen.
- Hyvin suunniteltu rakennus voi kestää satoja vuosia.
- Eteenpäin katsova suunnittelu oppii vanhasta.
- Rakennusten säilyttäminen ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen on tulevaisuuteen katsovaa suunnittelua.
- Safan tulee edistää kestävän kehityksen ymmärrystä yhteiskunnassa ja rakentamisessa.

Arkkitehtiopiskelijat

EHDOKASNUMERO	SUKUNIMI	ETUNIMI	KOTIPAikka
202	Anttila	Ilari	Tampere
203	Heiskanen	Camilla	Tampere
204	Koutaniemi	Saku	Tampere
205	Mustonen	Roope	Helsinki

Arkkitehtiopiskelijat

Valitsijayhdistyksemme ei edusta ainoastaan opiskelijoita, vaan myös alamme tulevaisuutta.

Meidän Safa on avoin ja vaikuttava, joka pitää huolen alan työllistymismahdollisuuksista, kehityksestä ja koulutuksen laadusta. Arkkitehtuurin alan ja arvojen muutoksessa vaalimme vuorovaikutteisuutta ja laaja-alaista kestävyyttä.

Pidetään yhdessä huolta huomisesta, eli opiskelijoiden asemasta alallamme!

VOUKKO JOUHIKAINEN (1933–2025)

Lempilajina pientalot

Pikkukaupungin arkkitehti Vuokko Jouhikainen (os. Vesala) lähti paremmille piirustusmaille 14. tammi-kuuta 2025 liki 91-vuotiaana. Hän syntyi Evijärvellä 27. maaliskuuta 1933.

Eläkkeelle hän ilmoitti jääneensä ollessaan 78-vuotias. ”No katsos, en enää jaksaisi töitä, mutta aina on vanhojen asiakkaiden lapsia – ja lastenlapsia – jotka tahtovat kuka kuistia, kuka tallia. Ei niistä voi kieltäytyä.” Lääkäri oli ehdottanut: ”Rouva, voittehan sanoa, ettette enää näe viivoja.” Ja Jouhikainen innoissaan: ”Ajattele! Minä voin totta vie sanoa, etten enää näe viivoja, koska tosiaan en näe niitä viivoja!”

Tunnollinen ja terävä Vuokko oli viisilapsisen perheen vanhin tytär. Äiti oli opettaja, isä maanviljelijä. Perhe asui Inan kylän koululla Pohjanmaalla. Vanhemmat olivat taitavia ja edistyskellisiä. Poljettava Singer lauloi, kun isä ompeli kylän miesten housut, naulapohjasaapikkaita syntyi myös. Kodin radiota tultiin ihmettelemään matkan takaa.

Vanhempien kädentaidot innoittivat. Arkkitehdin opinnot hän aloitti Teknillisessä korkeakoulussa Helsingissä vuonna 1952.

Opiskeluaikana Jouhikainen oli aktiivinen Ristin Killan toimija. Hänelle jäi sieltä monta elinikäistä ystävää ja rakas aviomies Raimo. Häämatka oli Jouhikaisen näköinen: junalla pohjoiseen, Saariselän rinteillä autiotuvasta toiseen – uljasta ruskaa, rauhaa ja avaruutta sekä paras seura.

Ammattiuransa Jouhikainen teki Lohjalla, jonne perhe muutti lasten ollessa pieniä. Pientalot olivat hänen lempilajinsa, niitä syntyi kymmeniä. Jouhikainen piti huolen, että talosta tulee tilaajien mukainen, toimiva ja sopusuhtainen. Maaseudun talot istutettiin maisemaan, kaupunkitalot saivat olla modernimpia. Hän kuunteli asiakasta tarkalla korvalla: ”Talon rakentaminen koettelee parisuhdetta, arkkitehti saa ajoin olla perhe-neuvoja.” Omasta kodistaan Jouhikainen tapasi vitsailla: ”Talo meni pilalle mutta sopu säilyi!”

Jouhikainen onnistui nivomaan yhteen ammattinsa ja kolmen lapsen äitiyden. Toimisto oli kotona, lasten tullessa koulusta äiti oli paikalla. Äidin läsnäoloa riitti kavereillekin. Ruokapöytä oli kodin ja yhteisen tekemisen keskus. Sen ääressä luettiin läksyt ja lehdet, maalattiin purnukat ja piirrettiin kaavat vaatteisiin. Keittiössä käytettiin pihan, kasvihuoneen ja metsän antimia. Lastenlapset oppivat mummolassa ompelukoneen käytön, tupsujen teon, tomaattien kylvön, istutuksen ja hoidon.

Lasten lennettyä pesästä Jouhikaisen toimistoon mahtui työntekijä. Karitta Laitinen muistaa Jouhikaisen kannustavana pomona, joka rakasti kauneutta. ”Molemmilla oli omat projektit, joista keskusteltiin paljon. Iltapäiväkahvit juotiin ajankohtaisista jutellen. Vuokko oli lumoutunut tietokoneesta, vaikka itse piirsi kynällä.”

Jouhikainen työskenteli Lohjan seurakunnalle, kotiseutuyhdistykselle ja kaupungillekin. Aarne Ervin seurakuntakeskuksen (1951) peruskorjaus- ja laajennus (1995–1999), Kartanonpuiston päiväkot (1996) ja Lohjan museon alue Pappilamäellä (1980 alkaen) olivat hankkeita, joihin hän paneutui suurella sydämellä ja pitkällä tunneilla.

Pienimuotoisia asemakaavoja Jouhikainen laati vuosina 1985–2003. Ranta-kaavoja tehdessä hän jalkautui maastoon, kainalossaan leka ja nippu kulmatolppia. Apumiehen kera hän etsi mökeille sopivat sijat ja suunnat, merkkasi ne tolilla maastoon ja siirsi piirustukseen. Kaavoihin oltiin tyytyväisiä.

Luonteeltaan Vuokko oli auttavainen ja ututtera. Tasapuolisuus oli tärkeää – Vuokon hyvä oli yhteisöllinen hyvä. Yli 40 vuoden ajan hän osallistui naisarkkitehtiyhdistys Architectan toimintaan sekä vapaaehtoistyöhön seurakunnan luottamustehtävissä ja paikallisyhdistyksissä.

Myös perheen Tansanian vuosina 1975–1978 hän toimi paikallisten lasten ja suomalaisyhteisön hyväksi. Viikoittain hän kuljetti vammaisia lapsia uimaan.

Erityisen ylpeä hän oli siitä, että kerran sai mahtumaan jopa 21 lasta perheen farmaripösoön. Vuokkoa kyllä harmitti, ettei saanut pestiä, kun aviomies Raimon tiimistä vapautui arkkitehdin paikka – ei ollut soveliaista Dar es Salaamissa, että aviopari olisi tehnyt töitä yhdessä.

Viimeisinä vuosina Vuokon näkö heikkeni. Paremmassa silmässä oli näkökykyä enää alle kymmenen prosenttia, kun Vuokko iloitsi siitä, että näkee vielä hahmoja.

Jouluna Vuokko oli mukana perhepiirissä hiipuvien voimin. Tammikuun alussa hän sanoi jo luovuttavansa. Vuokko jätti jälkeensä sydämensuuruiset saappaat täytettäväksi ja pieniä harkittuja sipaisuja, joiden kauneus kestää aikaa ja ilahduttaa näkijää.

RIIKKA PAIJA
KARITTA LAITINEN
ANNIKKA TAPANINEN

Vuokko Jouhikaisen tytär, entinen työntekijä sekä ystävä, kollega ja nuoruuden yhtiökumppani

Rakennusopin professori kehitti pääsuunnittelijan tehtäväkenttää

Rakennusopin emeritusprofessori Kari Salonen kuoli 29. tammikuuta 2025. Hän oli syntynyt Tampereella 16. toukokuuta 1945.

Kari Salonen vietti nuoruutensa Tampereella ja kirjoitti ylioppilaaksi maineikkaasta ”Rellusta”, silloisesta Tampereen lyseosta. Opiskeluvuodet alkoivat Tampereen teknillisessä opistossa, jossa hän suoritti rakennusarkkitehdin tutkintoa vastaavan insinööritutkinnon. Hyvän opintomenestyksen perusteella hän sai suosituksen jatkaa opintoja Teknillisessä korkeakoulussa, josta hän valmistui arkkitehdiksi vuonna 1974.

Työura Helsingissä alkoi jo opiskeluaikana Valio-meijerien keskusosuusliikkeen rakennusjaostolla ja jatkui siellä apulaisosastopäällikkönä 1980-luvun alussa, jolloin Valiolla suunniteltiin useita innovatiivisia ja palkittuja tuotantorakennuksia. Salonen osallistui tuolloin muun muassa Jyväskylän meijerin ja Oulun Maikkulan tuotantolaitosten rakennushankkeisiin.

Valiolta Salonen siirtyi Suunnittelurenkaaseen ja edelleen Innovarchiin teollisuusrakennusten suunnittelusta vastaavan osaston johtoon. Työnkuva eri organisaatioissa sisälsi suunnittelun, projektinjohtoa ja rakennuttajatehtäviä.

Toimeksiantoihin liittyi usein kehitysprojekteja, ja etenkin teräsarkkitehtuurin kehittäminen oli Salosen kiinnostuksen kohteena. Hän vieraili usein luennoitsijana aihealueenaan erityisesti tuotantorakennusten suunnittelu ja rakennuttaminen. Vuonna 2012 Salonen kutsuttiin Teräsrakennusyhdistyksen kunniajäseneksi tunnustuksena teräsrakenteiden ja -arkkitehtuurin oivaltavasta kehitystyöstä sekä alan opetus- ja julkaisutoiminnasta.

Tampereelle Salonen palasi siirtYESsäan Arkkitehti- ja rakennuttajatoimisto Antti Katajamäen palvelukseen 1980-luvun lopulla. Kokeneena, monitaitoisena ammattilaisena hän oli toimiston kantavia voimia. Salonen osallistui projektinvetäjänä ja suunnittelijana moniin

liike- ja tuotantorakennushankkeisiin sekä hoiti toimiston ulkomaanprojekteja. Toimistossa suunniteltiin tuolloin muun muassa Tampereen yliopiston Pinni A -rakennusta, joka oli ensimmäisiä teräsrunkoisia yliopistorakennuksia Suomessa.

Toimistotyöskentelyn rinnalla alkoivat vuonna 1987 opetustehtävät Tampereen teknillisen korkeakoulun arkkitehtuurin osastolla, aluksi tuotantorakennusten suunnitteluun sekä rakennusmateriaaleihin liittyvien kursien parissa. Salonen paneutui erityisesti rakentamisen prosesseihin ja pääsuunnittelijan tehtäväkenttään. Hän laati aihetta syventäviä julkaisuja, kehitti pääsuunnittelijakoulutusta ja toimi valtakunnallisten pääsuunnittelijatenttien arvioitsijana.

Salonen nimitettiin Tampereen teknillisen yliopiston rakennusopin professoriksi vuonna 2003, mistä tehtävästä hän jäi eläkkeelle keväällä 2013. Hänen aikanaan rakennusopin opetusta kehitettiin monipuolisesti ja opiskelijoille tarjottiin muun muassa mahdollisuuksia tutustua rakennusmateriaaleihin konkreettisten projektien kautta sekä harjoitella rakennushankkeiden hallintaa simuloimalla niitä yhdessä rakennustekniikan opiskelijoiden kanssa. Opetustyössään Salonen oli empaattinen ja pohtiva mentori, jonka ovi oli aina auki opiskelijoille.

Laaja-alaiseen toimintaansa liittyen Saloselle myönnettiin Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan ritari-merkki vuonna 2015.

Harrastuksista rakkain oli filatelia eli postimerkkien keräily, jonka parissa Salonen toimi aktiivisesti viime aikoihin asti. Suomen Filatelistiiliiton hallitus myönsi hänelle tänä vuonna kultaisen Pro Philatelia-mitalin muun muassa pitkäaikaisesta työskentelystä Tampereen Filatelistiseuran puheenjohtajana.

Filatelian ohella Salosen harrastukset liittyivät museotoimintaan ja historiaan. Vuonna 2021 hänelle myönnettiin Suo-

men Museoliiton 50-vuotisjuhlamitali monien museoiden hyväksi tekemästään työstä Tampereella. Salonen esiintyi asiantuntijana myös Tampereen rakennushistoriaan liittyvissä yhteyksissä ja esitelmöi muun muassa Tampereen arkkitehtuurista Tampere-aiheiseen postikorttikokoelmansa pohjalta.

Syvällisen historian ja kirjallisuuden tunteuksensa ansiosta Kari oli taitava, monipuolinen keskustelija, joka pohti mielellään menneitä ja uusia ilmiöitä. Hän oli aina valmis jakamaan tietonsa ja taitonsa myös muille ja kokoamaan ystäviä yhteen. Karia jäivät kaipaamaan perhepiirissä puoliso, kaksi lasta ja kolme lastenlasta sekä laaja ystävien joukko.

MARIA PESONEN

ja muut kollegat Tampereen yliopiston arkkitehtuurin yksikössä

KOHO- JA PISTE- KIRJOITUSOPASTEET

SELKEÄT OPASTEET KAIKKIEN HYÖDYKSI

**Suunnittelemme
ja valmistamme**

- kohokartat
- hissi- ja
kerrosopasteet
- WC- ja tila-
opasteet ym.

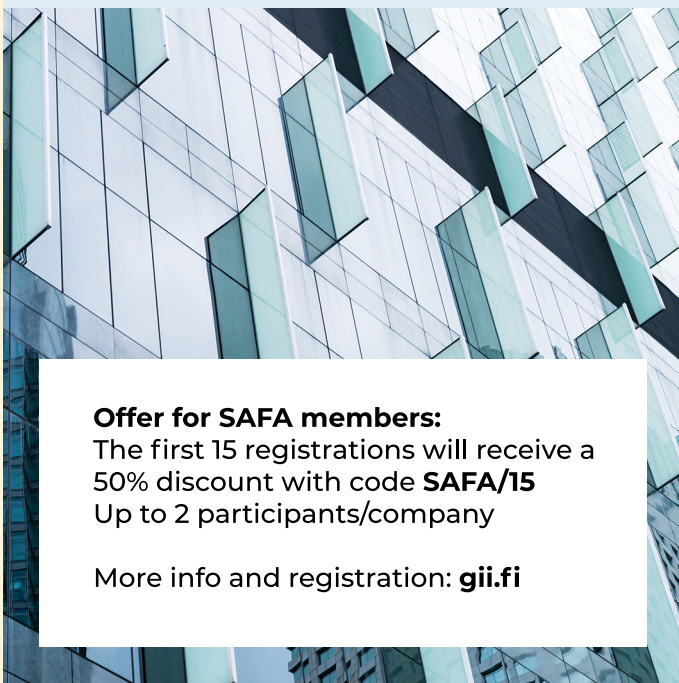
Taktili

Nordic Façade Forum

Helsinki – 9.6.2025

The latest trends and technologies in
façade building

Offer for SAFA members:

The first 15 registrations will receive a
50% discount with code **SAFA/15**
Up to 2 participants/company

More info and registration: gii.fi

ELPAC
KALUSTEET

EGOÉ U1

KALUSTEET VAATIVAAAN YMPÄRISTÖÖN

kalusteet.elpac.fi

010 219 0716 | myynti@elpac.fi

Valaise hiljaisuus

Glamoxin uusissa, akustoivissa riippuvalaisimissa yhdistyvät näyttävä ja tehokas valaistusratkaisu sekä laadukas äänenvaimennus. Pyöreät ja lineaariset valaisinmallit ovat saatavana mustan ja harmaan lisäksi myös useissa erikoisväreissä. Tutustu, ihastu ja kysy lisää!

glamox.com/fi

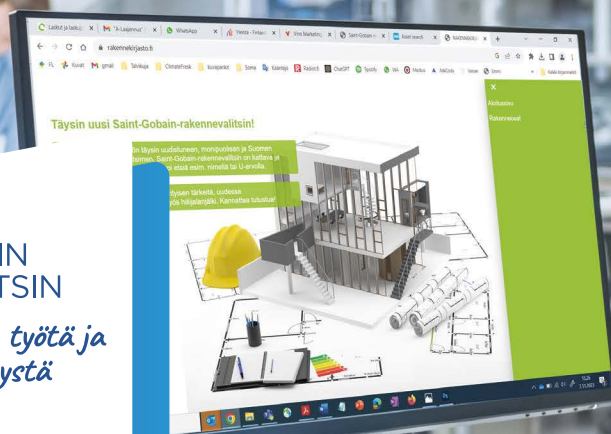

SAINT-GOBAININ RAKENNEVALITSIN

*tukee suunnittelijan työtä ja
rakentamisen kehitystä*

Kaikille avoimesta Rakennekirjastosta löydät todennetut ominaisuusarvot ja hiilipäästöarvot rakenteista.

Tutustu: **rakennekirjasto.fi**

NÄYTTÄVÄN, MODERNIN, ENERGIAEHOVOKKAAN REGLIT
-PROFIILILASIJÄRJESTELMÄMME AVULLA SAAT LUOTUA
SUURIA YHTENÄISIÄ LASIPINTOJA SEKÄ PIENEMPIÄ
YKSITYISKOHTIA ESIMERKIKSI VALAISTUNA TAI VÄRILLISIÄ
LASILANKKUJA KÄYTTÄMÄLLÄ

VITREA

www.vitrea.fi